

Hrůza v Dunwichi

Howard Phillips Lovecraft

Gorgony, Hydry a Chiméry - ponuré příběhy Kelainó a Harpyjí - mohou být zobrazovány v pověřivé mysli, dříve však existovaly. Jsou to jen kopie, typy - avšak archetypy jsou v nás, a to od věků. Jak jinak by nás mohlo tak zneklidňovat vyprávění o něčem, co, jak víme, neexistuje? Je to tím, že přirozeně cítíme strach z těchto bytostí u vědomí, že jsou schopny způsobit nám tělesnou újmu? Ale to ani v nejmenším! Tyto strachy mají vzdálenější původ. Jsou starší nežli tělo - neboť i bez těla neztratily by svou podobu... Tento druh strachu, kterým se zde zabýváme, je čistě spirituální - to je nápadné, když uvážíme, že na zemi je zcela bezpředmětný a že převládal v období našeho dětství bez hříchu - to jsou hádanky, které by asi mohl vyřešit průhled do světa předcházejícího našemu, abychom tak mohli alespoň zahlédnout zemi stínů preexistence. Charles Lamb: Čarodějnice a jiní temní běsové

I.

Pokud při cestách po severu centrálního Massachusetts na křižovatce Aylesburského mýta kousek za Deans Corners špatně odbočíte, dostanete se do opuštěné, podivné krajiny. Krajina se zdvihá a kamenné zdi, porostlé planými růžemi, se tisknou stále blíž k vyježděným kolejm prašné, klikaté cesty. Stromy v hájích se zdají příliš rozložitě a divoký plevel s ostružiníkem se rozbujely tak, jak lze v obydlených krajích vidět jen zřídka. Zároveň se objeví ojedinělá neplodná pole s řídko roztroušenými domy, všemi překvapivě stejně poznamenanými věkem, bídou a rozkladem. Člověk neví proč, ale váhá zeptat se na správnou cestu sukovitých osamělých místních lidí, kradmo se šourajících tu a tam po rozpadlých schodech nebo svažitéch lukách posetých kameny. Ti lidé se chovají tak tiše a tajuplně, až má člověk pocit, že se tu setkává s čímsi zakázaným, s čím nebude radno přicházet do styku. Když vám cesta otevře výhled na hory nad hlubokými lesy, pocit podivné nevolnosti jen zesílí. Vrcholky jsou příliš oblé a souměrné na to, aby působily příjemně a přirozeně, a občas se na jejich temeni proti nebi mihnou jasné obrysy zvláštních vysokých kamenných sloupů, postavených do kruhu.

Cestu protínají rokliny a hluboké strže, a hrubě tesané dřevěné mosty přes ně nebudí nikdy důvěru. Když cesta znovu klesne, objeví se rozsáhlé bažiny, kterým se každý instinktivně vyhne a doopravdy se jich bojí navečer, kdy začnou křičet neviditelní lelci a při nevázaném rytmu skřehotu volských žab, jehož vytrvalost tísní duši, se dají do tance roje světlušek. Jemná záře nad Miskatonicem tvoří linku, která obdivuhodně připomíná hada vinoucího se kolem úpatí klenutých kopců, v nichž Miskatonic pramení.

Jak se kopce blíží, přitahují pozornost spíše jejich zalesněná úbočí než kameny korunovaná temena. Ta úbočí, náhle se vynořivší, jsou tak temná a strmá, až by si člověk přál, aby byla zůstala daleko, ale jinudy se před nimi prchat nedá. Skrz krytý most je vidět vesnička vtěsnaná mezi řeku a kolmý svah Oblého vrchu, a ten pohled udiví shlukem práchnivějících mansardových střech, které prozrazují architekturu spíše doby minulé nežli tu, která je rozšířena v sousední oblasti. Nepřidá na klidu, když při pozornějším pohledu vidíme, že většina domů je opuštěna a rozpadá se v trosky a v kostele s polozbořenou špičatou věží se usadil jediný zdejší mizerný obchodní podnik. Ztemnělý tunel mostu budí spíše strach než důvěru, ale není možné se mu vyhnout. Když už jej máte za sebou, nemůžete se zbavit dojmu, že cítíte slabý, nepříjemný pach jak v uličkách vesnice, tak všude kolem, a pak musíte úzkou

silnicí kolem úpatí kopců, za nimiž už uháníte rovinatou krajinou, až se dostanete na Aylesburskou odbočku. Možná se pak někdy dozvíte, že jste projížděli Dunwichem.

Venkované navštěvují Dunwich co nejméně, a od jisté doby, kdy zde vládl strach, jsou všechny ukazatele směřující k vesnici strženy. Zdejší přírodní scenérie, soudě podle běžných estetických měřítek, je neobyčejně krásná, ovšem neproudí sem davu malířů ani turistů. Před dvěma sty lety, kdy se běžně mluvilo o čarodějnicích, černých mších a kdy se podivným lesním bytostem nikdo nesmál, bylo zvykem hledat důvody, proč se tomuto místu vyhýbat. V naší rozumné době - neboť ti, kterým leží na srdci blaho města i světa, události v Dunwichi v r. 1928 ututlali - se mu lidé vyhýbají, aniž vědí proč. Snad z jednoho důvodu - ačkoli ten neplatí pro uniformované příchozí -, totiž že domorodci jsou nyní odpudivě zpustlí, neboť urazili již hodný kus na cestě úpadku, tak obvyklé v mnoha stojatých vodách Nové Anglie. Stali se zvláštní rasou s viditelnými znaky duševní i tělesné degenerace, které po sobě zanechaly příbuzenské sňatky. Jejich průměrná inteligence je žalostně nízká, z místních plátků čpí neskrývaná zkaženost, hemží se to v nich obecně známými případy vražd, incesty a skutky téměř nepojmenovatelného násilí a zvrácenosti. Stará venkovská šlechta, kterou představují dvě tři rodiny s erbem, jež přišly v r. 1692 ze Salemu, se drží poněkud nad hladinou obecného rozpadu, i když mnohé jejich větve jsou ponořeny do sprostoty obyvatelstva tak hluboko, že jenom jejich jména zůstávají klíčem k původu, který znectili. Někteří Whateleyové a Bishopové ještě posílají své nejstarší syny do Harwardu a Miskatonicu, i když se tito synové zřídka vracejí pod zetlelé mansardové střechy, kde se narodili.

Nikdo, dokonce ani ten, kdo zná fakta týkající se nedávných událostí, nedovede říci, co je s Dunwichem v nepořádku, i když staré legendy vyprávějí o bezbožných obřadech a shromážděních Indiánů, při kterých byli vyvoláváni duchové velkých oblých kopců a pořádány divoké orgiastické pobožnosti, na které z hloubky země odpovídal rachot a dunění. V roce 1747 reverend Abijáš Hoadley, který tehdy zrovna vstoupil do kongregacionalistické církve v Dunwichi, měl pozoruhodné kázání o tom, že žijí v těsné blízkosti Satana a jeho d'áblů. Řekl:

"Musíme přiznat, že rouhání, zaznívající k nám z pekelného průvodu démonů, je záležitostí, o níž se ví tak všeobecně, že ji nelze zapírat, prokleté hlasy Azazela a Buzraela, Belzebuba a Beliala zaslechli důvěryhodní svědci nad puklinou vedoucí do podzemí. Dokonce já sám jsem před čtrnácti dny slyšel zcela jasně kázání d'ábelských mocností Hory za mým domem: a bylo to dunění a chřestění, sténání a skřípot a syčení, jaké nemůže povstat od tvorů této země a které dozajista přicházelo tam od těch slují, jež umí jenom černé kouzlo najít a jenom Divell otevřít."

Otec Hoadley zmizel záhy poté, kdy proslovil své kázání, ale text, otištěný ve Springfieldu, je stále aktuální. Z roku na rok pokračovaly zvěsti o dunění v kopcích a zůstávají stále oříškem pro geology a geomorfology.

Jiné pověsti hovoří o odporném pachu v blízkosti kruhů kamenných sloupů na vrcholcích kopců a o mihotajících se éterických bytostech, které je možno slyšet v určité hodiny z určitých míst na dně velikých roklí, ostatní se stále ještě pokoušejí přijít na kloub vzniku Čertova výběhu - pustého, rozervaného úbočí kopce, kde nevyroste žádný strom, keř nebo stéblo stavy. Pak se také lidé k smrti bojí nespočetných lelků, kteří se ozývají za teplých nocí. Všichni tu přísahají, že tito ptáci tvoří průvod, který čeká na duše umírajících, a že jejich strašidelný křik souzní s namáhavým dechem ubožáka. Když se lelkům podaří polapit duši

unikající z těla, zdvihnou se najednou třepetavě, skřehotající v démonickém chechotu, ale když se jim to nezdaří, umlkají postupně až do zklamaného ticha.

Tyto pohádky jsou samozřejmě nemoderní a směšné, protože pocházejí z prastarých dob. Dunwich je skutečně podivuhodně starý - daleko starší než jakékoliv jiné osídlení v okruhu třiceti mil. Na jih od vesnice můžeme vyzorovat sklepní zdivo a komín biskupova domu, který byl postaven před r. 1700, a zbytky mlýna u vodopádů, který pochází z roku 1806, představují nejmodernější architekturu, která je tu k vidění. Průmyslu se tu nedařilo a podnikatelské hnutí devatenáctého století tu ztratilo dech. Nejstarší ze všeho zde jsou velké kruhy z hrubě tesaných kamenných sloupů na vrcholcích kopců, ale ty se obecně připisují spíše Indiánům než usedlíkům. Množství lebek a kostí nalezených uvnitř kruhů a kolem velkého kamene ve tvaru stolu na Strážné hoře podporuje rozšířenou víru, že taková místa byla kdysi pohřebišti Pokumtuků, i když mnozí etnologové, nevšímající si absurdní nepravděpodobnosti své teorie, trvají na tom, že se jedná o ostatky bělochů.

II.

Stalo se to v jednom dunwichském dvorci, velkém a částečně obydleném selském stavení, postaveném na svahu asi čtyři míle od vesnice a půldruhé míle od nejbližší usedlosti, tady se narodil Wilbur Whateley, v neděli v pět hodin ráno, druhého února 1913. Tohle datum je slavné, byly totiž Hromnice, které ovšem lidé v Dunwichi kupodivu slaví pod jiným jménem, a také proto, že v kopcích se ozývalo dunění a všichni psi z kraje štěkali celou noc. Méně pozoruhodná byla skutečnost, že matkou byla žena z rodu degenerovaných Whateleyů, znetvořená, odpudivá, albínská pětatřicetiletá žena, žijící se svým starým a napůl šíleným otcem, o kterém se za jeho mládí šeptaly nejstrašnější zkazky, říkalo se, že je čaroděj. O Lavinii Whateleyové se nevědělo, že by měla manžela, ale jak bylo tamějším zvykem, nepokusila se dítě odložit, zato o jiných stránkách jejího potomka mohli vesničané - a také to dělali - rozkládat, jak jen chtěli. Zdálo se, že je zvláště hrdá na tmavé dítě vyžilého vzhledu, které bylo naprostým opakem jejího chorobného a růžovookého albinismu, a bylo slyšet, jak mumlá mnohá podivná proctví o jeho neobvyklých schopnostech a veliké budoucnosti.

Lavinie patřila k těm, kdo měli podobné sklony - byla totiž osamělé stvoření, zvyklé bloumat za bouří po kopcích a snažit se číst velké páchnoucí knihy, které prošly dvěma stoletími v rukách Whateleyů a jež zdědil její otec, knihy, které se rychle rozpadaly na kusy věkem a pod zuby červotočů. Nikdy nechodila do školy, ale měla hlavu plnou nesouvislých útržků starobylého vědění, kterému ji učil starý Whateley. Vzdálená farma vždycky budila strach, protože starý Whateley měl pověst čaroděje, a oblibě toho místa nepřidala ani nevysvětlená násilná smrt paní Whateleyové, když bylo Lavinii dvanáct let. Lavinie, odloučená a vydaná na pospas neobvyklým vlivům, ráda divoce a grandiózně snila za bílého dne a ráda se zabývala zvláštními činnostmi, udržování domácnosti jí nikdy nezabralo příliš mnoho času, takže z domu dávno zmizel pořádek a čistota.

V tu noc, kdy se narodil Wilbur, se vzduchem nesl odporný kvíl přehlušující dokonce i dunění kopců a štěkot psů, ale není známo, že by Wilbura přiváděl na svět nějaký doktor nebo porodní bába. Sousedé se o Wilburovi dozvěděli až za týden, když starý Whateley dojel se svými sáněmi do Dunwiche a držel nesouvislou řeč ke skupince povalečů v Osbornově krámku. Zdálo se, že se děda změnil - do jeho mozku přibýlo cosi tajuplného, co jej nepozorovaně proměnilo z objektu v subjekt strachu - i když nebyl z těch, které by nějaká běžná rodinná nehoda vyvedla z klidu. Byla na něm patrná stopa pýchy, které si později

všimli i u jeho dcery, a to, co řekl o otci dítěte, si připomínali jeho posluchači ještě roky potom.

"Je mi putna, co si lidi myslej - esi se ten Lavinin kluk potatí, budete valit voči. To si nemyslete, že jediný lidi sou tu ti vokolo. Laviny cosi přečetla, a vid'ála takový věci, o kerých vy si akorát tak vykládáte. Počítám, že její muž je z tyhle strany Aylesbury ten nejlepčí, a dybyste věděli vo horách, co vím já, nedělali byste si v kostele už žárnou veselku nebo pohřeb. Já vám něco povím - jednoho dne, lidi, uslyšíte Lavinino děcko řvát otcovo měno z vrchu Strážný hory!"

Jediný, kdo viděl Wilbura během prvního měsíce jeho života, byl starý Zachariáš Whateley, ten z nedegenerovaných Whateleyů, a družka Earla Sawyera, Mamie Bishopová. Mamie je navštívila z pouhé zvědavosti a řeči, které následovaly, odpovídaly jejímu pozorování, Zachariáš přiváděl párek alderneyských krav, které starý Whateley koupil od jeho syna Curtise. Tím začalo skupování dobytka malou Wilburovou rodinou, které skončilo až v roce 1928, kdy dunwichské události dosáhly vrcholu a nakonec odezněly, ale přesto zchátralý Whateleyho chlév nikdy nevypadal, že by byl přecpaný dobyt看em. Jeden čas lidé byli tak zvědaví, že se příkrádali blíž a počítali stádo, které se vratce popásalo na strmých srázích nad starou farmou, a nikdy se nedopočítali více než desíti, dvanácti vyhublých, nedokrevně vyhlížejících kusů. Příčinou vysoké úmrtnosti Whateleyova stáda byl nejspíš nějaký mor nebo vozhrívka, kterou dostalo z nezdravé pastvy nebo ze špinavých chlévů, jejichž dřevo bylo prolezlé nebezpečnou houbou. Zdálo se, že dobytek, který byl vidět, souží zvláštní poranění a boláky připomínající pořezání, a jednou či dvakrát v prvních měsících měli návštěvníci dojem, že rozeznávají podobná poranění na hrdle starého pána a jeho ucourané, kudrnaté albínské dcery.

Na jaře po Wilburově narození se Lavinie vrátila ke svým toulkám po kopcích, nosíc své snědé dítě v pokřivených rukách. Zájem o Whateleyovi opadl, jakmile většina lidí v kraji dítě uviděla, a nikdo nekomentoval rychlý vývoj děcka, který byl na něm vidět každým dnem. Wilbur rostl vskutku fenomenálně, protože za tři měsíce po narození byl velký a silný, jako bývají obvykle děti nejméně roční. Jeho pohyby, a dokonce hlas prozrazovaly kázeň a jistotu u dítěte krajně neobvyklé, a nebylo tak docela nečekané, když v sedmi měsících začal sám chodit, sice škobrtavě, ale příští měsíc už to dokázal napravit...

Někdy poté - na svátek Všech svatých - byl o půlnoci vidět na vršku Strážné hory uprostřed mohyly starých kostí velký oheň, tam, kde stojí kámen ve tvaru stolu. Začala kolovat spousta řeči, když se Silas Bishop - z těch nezdegenerovaných Bishopů - zmínil o tom, že viděl, jak chlapec sveřepě utíká vzhůru do kopce s matkou v patách, a to asi hodinu předtím, než bylo vidět oheň. Silas tam hledal zaběhlou jalovici, ale zčerstva na ni zapomněl, když v mdlém světle lucerny letmo zahlédl dvě postavy. Ti dva letěli skoro neslyšně podrostem, a užaslý pozorovatel nabyl dojmu, že byli úplně nazí. Co se týče chlapce, nebyl si později jistý, snad měl na sobě jakýsi roztřepaný opasek a tmavé spodky nebo kalhoty. Wilbura pak už nikdo neviděl, aby - živ a při vědomí - neměl na sobě kompletní a ke krku upnutý oděv. Vypadalo to, že jakákoli nedbalost v oblečení, která by mu byť jenom hrozila, jej vždycky děsí a rozčiluje. Tento kontrast se zanedbanou matkou a dědem budil pozornost, a to až do událostí v roce 1928, které nabídlý daleko přesvědčivější důvody jeho opatrnosti.

Klepy kolující v lednu dalšího roku se také zmiňovaly o tom, že ten "Lavinin černej spratek" začal mluvit v pouhých jedenácti měsících. Jeho mluva byla pozoruhodná jednak tím, že měla odlišný přízvuk, než bylo v tomto kraji obvyklé, a pak že se úplně vyhnul šišlání, na které

mohou být hrdé i děti tří až čtyřleté. Chlapec nebyl povídavý, ale když promluvil, pak se v jeho řeči jakoby ohráželo cosi, co bylo Dunwichi a jeho obyvatelům naprosto cizí. Ta podivnost nespočívala v tom, co řekl, nebo snad v jednoduchých idiomech, které používal, ale prostupovala celou intonací nebo vycházela přímo z vnitřních orgánů, které tvoří mluvená slova. Jeho obličej byl také pozoruhodný dospělými rysy, neboť ačkoli stejně jako děd a matka postrádal bradu, jeho pevný a bezchybně modelovaný nos ladil s výrazem velkých, tmných, téměř latinských očí, a to vše mu dodávalo vzezření polodospělosti a skoro nadpřirozené inteligence. Byl však neobyčejně ošklivý, přestože vypadal tak chytře, cosi chlípného nebo zvířecího bylo v jeho masitých rtech, nažloutlé kůže s velkými póry, hrubě zkadeřených vlasech a ušních boltcích zvláštního podlouhlého tvaru. Brzy budil větší nechuť než jeho matka a děd a dohady o jeho osobě lidé kořenili poznámkami o tom, že starý Whateley kdysi provozoval čarodějnictví, a že kopce se kdysi otrásl, když zaječel strašné jméno Yog-Sothotha, stojí uprostřed kamenného kruhu, s velkou knihou rozevřenou na rukou před sebou. Psi se chlapce báli, a ten musel neustále něco vymýšlet na obranu proti jejich uštěkanému nepřátelství.

III.

Starý Whateley zatím dál skupoval dobytek, aniž by se jeho stádo viditelně rozrůstalo. Také nařezal trámy a začal opravovat nepoužívané části domu - byla to prostorná stavba se špičatou střechou, jejíž širší stěna byla celá zapuštěna do kamenného úbočí kopce, a tři nejméně zničené místnosti v přízemí zatím stačily Whateleymu i jeho dceři. Ten stařec musel mít úžasné rezervy sil, když dokázal dokončit tak těžkou práci, a přestože občas blábolil z cesty, tesařil podle přesných výpočtů. Začal vlastně, už když se Wilbur narodil, to dal náhle jednu z mnoha kůlen do pořádku, pobil ji prkny a vybavil ji novým masivním zámekem. A teď, při opravách opuštěného podlaží domu, si jako řemeslník počínal neméně důkladně. Jako podivín se choval pouze v tom, že v upravované části domu zatloukl všechna okna deskami - a to se mnozí nechali slyšet, že bláznovstvím bylo už vůbec pouštět se do takové práce. Pozornost však vzbudily úpravy dalšího pokoje v přízemí, který chystal pro vnuka - ten pokoj několik návštěvníků vidělo, i když žádného nepustili do horního zabeďněného patra. Tento pokoj obložil vysokými, pevnými policemi a na ně začal postupně, starostlivě a systematicky ukládat všechny plesnivé staré knihy a jejich zbytky, které měl ve svých lepších letech poházeny bez ladu a skladu po všech koutech a místnostech.

"Dobře mi posloužily," hučel, když se snažil na rezavém sporáku v kuchyni slepit roztržený černý list. "Ale tomu klukovi budou pasovat líp. Naporoučel si jich co nejvíc, páč budou to jediný, z čeho se bude učit.."

Když byl Wilburovi rok a sedm měsíců - v září 1914 -jeho vzrůst a dovednosti již působily zneklidňujícím dojmem. Byl už veliký jako čtyřleté dítě a uměl plynne a velmi inteligentně hovořit. Běhal volně po polích a kopcích a provázel matku na všech jejích toulkách. Doma soustředěně hloubal nad záhadnými obrázky a tabulkami v dědečkových knihách, zatímco děd jej za dlouhých, tichých odpolední vyučoval a zkoušel. V té době byla oprava domu už hotova, a ti, kteří viděli výsledek, si kladli otázku, pročpak se asi na místě jednoho z hořejších oken objevily pevné dveře z fošen. Bylo to okno u východní lomenice těsně u kopce, a nikdo si neuměl představit, proč k němu, do té výšky, vede ze stráně dřevěná lávka na podpěrách. Zhruba v době, kdy práce na domě špěla ke konci, si lidé všimli, že stará kůlna, pevně zamčená a neprodyšně pobitá prkny už od Wilburova narození, je teď opuštěná. Dveře se lhotejně kymácelly v pantech, a když Earl Sawyer po jedné návštěvě, kterou učinil za účelem prodeje dobytka, nakoukl dovnitř, úplně ho vyvedl z míry příšerný zápach, tvrdil, že to byl

takový smrad, jaký ještě v životě necítil, jenom tam nahoře, poblíž indiánských kamenů, a že to nemůže pocházet z ničeho člověčího, nebo vůbec z povrchu zemského. A to tehdy domy a kůlny v Dunwichi vůbec lahodně nevoněly.

V dalších měsících nebylo vidět, že by se něco dělo, až na to, že každý mohl přísahat, že tajemné zvuky v kopcích pomalu, ale jistě sílí. O filipojakubské noci 1915 nastaly takové otřesy, že je cítili lidé v Aylesbury, a v předvečer Všech svatých se ozývalo z podzemí dunění podezřele doplňované plameny šlehajícími z vrcholu Strážné hory - "to ta čarodějnická famflie Whateleyovic". Wilbur zázračně rostl, takže ve čtyřech letech vypadal na deset. Dychtivě četl a byl stále málomluvnější, a lidé poprvé začali mluvit o tom, že jeho kozlí obličej začíná nabývat podoby d'ábla. Občas cosi zamumlal v neznámém jazyce a zazpíval v podivném rytmu, ze kterého posluchače mrazilo v zádech. Odpor, který mu psi otevřeně projevovali, se vystupňoval tak, že pokud chtěl bezpečně procházet krajem, musel si vzít pistoli. Po několikrátém použití zbraně jeho obliba mezi majiteli čtyřnohých strážců dále klesla.

Nepočtení návštěvníci často našli Lavinii samotnou v přízemku, zatímco z hořejšího zabeďněného patra se ozývaly strašidelné skřeky a kročeje. Nikdy neřekla, co tam nahoře její otec se synem dělají, a jednou, když jeden rozverný prodavač ryb vzal za kliku u dveří vedoucích ke schodům, zbledla a vypadala v té chvíli jako posedlá hrůzou. Prodavač pak povídal v Dunwichi, že měl dojem, že slyší nahoře v patře dupot koně. Posluchači o tom pochybovali, ale vzpomněli si na dveře s přístupovou lávkou a dobytek, který tak rychle mizí. Otřásli se, když si připomněli, co se povídá o mládí starého Whateleye a o tom, co podivného povstane ze země, když se v určitý čas určitým pohanským bohům obětuje volek. Už před časem si všimli, že psi začali nenávidět všecky Whateleyovy stejně zuřivě, jako se dřív báli a nenáviděli mladého Wilbura.

V roce 1917 přišla válka, a Esquire Sawyer Whateley jako předseda místní odvodní komise měl plno práce, aby dal dohromady stanovený počet mladých Dunwichanů, který měl poslat do výcvikového tábora. Vláda, znepokojená známkami všeobecného místního úpadku, vyslala do Dunwiche několik úředníků a lékařů, aby věc prošetřili, ti vypracovali znalecký posudek, na který si čtenáři novin v Nové Anglii snad ještě vzpomenu. Publicita, která průzkum provázela, zavedla na stopu Whateleyových reportéry, a tak se v nedělních číslech Bostonského Globu a Arkhamského věstníku objevila barvitá líčení černokněžnictví starého Whateleye, předčasné vyspělosti mladého Wilbura, a dostalo se i na police zaplněné zvláštními knihami, stará farma a celý ten podivný kraj včetně dunění hor se staly hrdiny povídaček druhého řádu. Wilbuovi bylo tehdy pět a půl roku a vypadal jako patnáctiletý mládenec. Jeho horní ret a líce byly porostlé tmavými hrubými vousy a jeho hlas se začínal lámat.

Se skupinou reportérů a fotografů zašel k Whateleyovům Earl Sawyer. Upozornil je na nevysvětlitelný pach, který jako by se řinul ze zabeďněného horního patra. Řekl, že je to přesně ten zápach, jaký cítil v opuštěné kůlně, když už byl dům opraven, a taky že má pocit, že podobný lehký odér jako by někdy cítil v horách poblíž kamenných kruhů. Obyvatelé Dunwiche si všecky zkazky, které v novinách vyšly, přečetli a očividné nesmysly je rozesmály. Taky se divili, proč se pisatelé tak pozastavovali nad faktem, že starý Whateley platil za dobytek vždycky kousky zlata, které byly neuvěřitelně staré. Whateleyovi přijímali všechny návštěvníky se špatně skrývanou nechutí, ale nedovolili si přitahovat další pozornost tím, že by bránili lidem ve vstupu násilím nebo odmítali s nimi mluvit.

IV.

Po deset let se o Whateleyových povídalo jen jako o rodině žijící všedním životem, pravda s poněkud morbidními zvyky, ke kterým patřily i orgie pořádané vždy v předvečer filipojakubské noci a svátku Všech svatých. Dvakrát do roka na vršku Strážné hory zapalovali ohně a tehdy se hromování hor rozléhalo se stále větší a větší silou, v té době se zatím na farmě děly podivné a zlověstné věci. Po čase návštěvníci rozhlašovali, že z horního zabeđeného patra bylo slyšet zvuky, i když celá rodina byla dole, a vedly se spory o to, jak dlouho či spíše krátce taková obětovaná kráva či býček vydrží. Mluvílo se o stížnosti u Spolku pro ochranu zvířat, ale nic z toho nebylo, přestože obyvatelé Dunwiche se nikdy nebojí poutat pozornost okolního světa.

Kolem r. 1923, kdy bylo Wilburovi deset let a svým intelektem, hlasem, postavou a vousem budil dojem zcela dospělého, začalo ve starém domě druhé velké období tesařiny. Všechny práce se odbyvaly uvnitř, v horní zabeđené části, a podle vyházeného haraburdí lidé usoudili, že mladý se svým dědem zlikvidovali všechny příčky a vybourali podkroví a nechali mezi přízemím a špičatou střechou rozsáhlý volný prostor. Také strhli centrální komín a rezavý sporák vybavili zvenčí úzkou, chatrnou rourou.

Další jaro si starý Whateley všiml, že mu v noci přilétá pod okno skřehotat stále víc lelků z rokle. Asi v tom viděl nějaké znamení, a povalečům u Osborna řekl, že jeho čas se nachýlil.

"Hvízdaj zároveň se mnou, jak dechám," řekl, "a já myslím, že se chystaj čapnout mou duši. Vědí, že ji brzo vypustím, a nechtěj ji propásnout. Jo, to poznáte, až budu pryč, esi ji dostali nebo ne. Dyš jo, budou se chechtat a vyzpěvovat až do večera. Dyš ne, budou pěkně zticha. Už se na ně chystám, myslím, že se s dušema, který honěj, někdy pěkně poperou."

O dožínkové noci v roce 1924 Wilbur Whateley spěšně volal doktora Houghtona z Aylesbury. Wilbur vyrazil s bičem na jediném zbylém koni a telefonoval lékaři od Osborna z vesnice. Doktor zjistil, že starý Whateley je ve velmi vážném stavu, chorobně mu tlouklo srdce a chroptěl, což napovídalo, že konec není daleko. Jeho neforemná albínská dcera a vousatý vnuk stáli u postele, zatímco v prázdné jeskyni nad nimi jako by se ozývalo znepokojivé rytmické šplouchání nebo pleskání, jako když vlny narážejí na břeh. Ale doktora poplašilo hlavně štěbetání nočních ptáků, venku se shromáždilo nepřehledné hejno lelků, kteří vykřikovali své nekonečné litanie v repetičích nadpřirozeně sladěných se sípavým dechem umírajícího. Vypadalo to tajemně a zlověstně - a to tak, že velmi, pomyslel si doktor Houghton, stejně tajemně a zlověstně jako celý ten kraj, do kterého vstoupil na naléhavé volání jen zdráhavě.

Před jednou hodinou v noci starý Whateley nabyl vědomí, sípání ustalo, aby mohl ze sebe vypravit několik slov určených vnukovi.

"Víc místa, Willy, brzo bude potřeba víc místa. Rosteš - a tamten roste rychlejc. Brzo ti bude moct sloužit, chlapče. Otevř brány Yog-Sothothovi tím dlouhým zaklínadlem, co najdeš na straně 751 úplného vydání, a pak to vězení vyhoď do vzduchu. Pozemskéj voheň ho už nepopálí."

Očividně blouznil. Odmlčel se, a hejno lelků zatím přizpůsobilo svůj nárek změněnému tempu dechu, a když se v dálce v horách ozvaly náznaky podivného dunění, řekl stařec ještě několik vět.

"Krm ho pravidelně, Willy, dej mu dost, ale dej pozor, ať zase nevyroste moc rychle, protože esi ti to tu zbourá nebo se ti dostane ven, dřívávějc než otevřeš Yog-Sothothovi, bylo by to pak šeccko k ničemu. Jenom voni tam vocad' můžou přivíst a ovládnout další. Jenom voni, velestaří, protože se chtěj vrátit."

Ale slova opět ustoupila sípání a Lavinie začala křičet, protože lelci zachytili nový rytmus starcova dechu. Trvalo jistě hodinu, než zachroptěl naposled. Doktor Houghton stlačil svrašťelá víčka přes lesklé šedé oči, nikdo si nevšiml, že shluk ptáků venku ztichl. Lavinie vzlykala, ale Wilbur se jen spokojeně usmíval, zatímco z hor se ozývalo slabé dunění.

"Nedostali ho," zabručel svým hlubokým temným hlasem.

V té době byl Wilbur již skutečně erudovaným vědcem, pravda poněkud jednostranným, a neformálně jej znali mnozí knihovníci ve vzdálených městech, kteří schovávali vzácné a zapomenuté knihy ze starých dob. V Dunwichi se ho stále víc báli a nenáviděli ho, protože se kolem něj vznášelo neurčité podezření, že má něco společného se zmizením několika mladíků, jakékoli vyptávání ale vždycky zarazila buď hrůza, nebo zásoba starého zlata, která stále, jako za dědových časů, pravidelně a ve stále větší míře kryla nákupy dobytka. Vypadal teď velice dospěle, a přestože dosáhl vzrůstu normálního člověka, zdálo se, že bude růst dál. V roce 1925, kdy jej navštívil jeden učený korespondent z Miskatonické univerzity, odešel bledý a zmatený - byl vysoký plných šest a tři čtvrtiny stopy.

V těch letech se Wilbur choval ke své znetvořené albínské matce s laskavým opovržením, a nakonec ji nechával v předvečer filipojakubské noci a Všech svatých doma, v roce 1926 si to ubohé stvoření postěžovalo Mamie Bishopové, že se Wilbura bojí.

"Vim vo něm víc věcí, než ti můžu říct, Mamie," řekla, "ale teďka už ani já nevím šeccko. Propánaboha, já nevím co chce nebo co dělá."

V předvečer Všech svatých znělo dunění z kopců hlasitěji než kdykoli předtím a na Strážné hoře jako obvykle plál oheň, ale lidé si spíš všímali obrovských hejn lelků, kteří se v tuto pro ně nevhodnou roční dobu shromáždili kolem temné Whateleyovy farmy a rytmicky křičeli. Po půlnoci jejich přerývaný křik propukl v pandemonický chechtot, který se rozléhal po celém kraji až do svítání, kdy konečně ztichli. Pak ve spěchu zmizeli směrem na jih, s více než měsíčním zpožděním. Co to mělo znamenat, mohli lidé hádat až později. Nevypadalo to, že někdo z usedlíků zemřel - jenom ubohou Lavinii Whateleyovou, zrudnou albínku, už nikdo nikdy neviděl.

V létě roku 1927 Wilbur opravil dvě kůlny na dvoře a začal do nich stěhovat své knihy a svršky. Brzy poté Earl Sawyer zvěstoval u Osborna, že na Whateleyho farmě začala další tesařina. Wilbur zatloukl všechny dveře a okna v přízemí a zdálo se, že odstraňuje veškeré zařízení a přepážky z vnitřku tak, jako to dělal se svým dědem před čtyřmi lety v horním patře. Žil v jedné z kůlen a Sawyer vyslovil názor, že vypadá nezvykle ustaraně a rozřeseně. Lidé ho všeobecně podezírali z toho, že má něco společného s matčíným zmizením, a tak do jeho sousedství teď zabrousili jen velmi zřídka. Měřil už více než sedm stop a nevypadal, že by u toho měl zůstat.

V.

Příští zimu se stalo něco podivuhodného: Wilbur se poprvé vydal mimo oblast Dunwiche. Korespondoval s Widener Library v Harvardu, Bibliotheque Nationale v Paříži, Britským muzeem, Univerzitou v Buenos Aires a knihovnou Miskatonické univerzity v Arkhamu, zoufale potřebnou knihu mu však nepůjčili. Nakonec se tedy vydal na cestu, otrhaný, špinavý, zarostlý, s neobvyklým přízvukem, aby osobně projednal zapůjčení svazku z Miskatonicu, kam měl z geografického hlediska nejbliž. Vysoký téměř osm stop, s tlumokem z Osbornova krámku, objevil se jednoho dne jako ohavný temný chrlič v Arkhamu s žádostí o zapůjčení obávané knihy, držené pod zámekem v univerzitní knihovně - byl to hrůzyplný Necronomicon, který napsal šílený Arab Abdul Alhazred, latinská verze od Olausse Wormia vyšlá ve Španělsku v 17. století. Wilbur město nikdy dřív neviděl, ale jeho myšlenky ovládala jediná touha - dostat se na univerzitní půdu. Tam nevšimavě prošel kolem hlídacího psa, který cenil bílé tesáky a téměř šlel vztekem a nepřátelstvím a divoce se vzpínal v pevném řetězu.

Wilbur měl s sebou velmi cenný, ale neúplný výtisk v anglické verzi od dr. Deea, který mu odkázal děd, a jakmile se dostal k latinské verzi, okamžitě začal oba texty porovnávat, aby objevil určitou pasáž, která by měla být na straně 751 jeho vlastního svazku. Alespoň tolik zdrženlivě sdělil knihovníkovi - byl to týž Henry Armitage, vzdělanec (titul mistra svobodných umění z Miskatonicu, doktora filozofie z Princetonu, doktora literárních věd z univerzity Johna Hopkinse), který kdysi navštívil farmu a nyní Wilbura zdvořile zahrnoval otázkami. Ten musel přiznat, že hledá jednu formuli či zaklínadlo, ve kterém je hrozné jméno Yog-Sothotha, a překvapilo ho, že našel tolik rozporů, opakování a dvojsmyslů, které jeho hledání značně ztěžují. Když si opisoval formuli, kterou si nakonec vybral, dr. Armitage bezděčně nahlédl přes jeho rameno do otevřených stránek, na levé stránce latinské verze se skvěly monstrózní hrozby míru a rozumu celého světa.

Nemůžeme si myslet (text uvádíme tak, jak si ho Armitage v duchu přeložil), že člověk je buď nejstarším či posledním pánem země, nebo že všeobecně známé formy života a jeho podstat jsou jediné. Velestaří byli, Velestaří jsou a Velestaří budou. Nikoli v prostorech, které známe, ale mezi nimi. Poklidní ve své prvotnosti, bezrozměrní a pro nás neviditelní. Yog-Sothoth zná bránu. Yog-Sothoth je branou. Yog-Sothoth je klíč i strážce brány. Minulost, přítomnost, budoucnost, to vše obsahuje Yog-Sothoth. On ví, kudy Velestaří prošli, kudy stále vedou Jejich cesty a proč Je nikdo nemůže spatřit. Podle Jejich pachu může člověk rozeznat Jejich blízkost, ale Jejich podobu nemůže nikdo znát, snad jen v rysech těch, které zplodili s lidmi, a ti jsou nejrůznější, mohou se podobat skutečným lidským přízrakům nebo stínům, které nevidíme ani nenahmatáme, a to jsou Oni. Procházejí se neviděni a obestřeni vůní na osamělých místech, kde jsou ve vhodnou dobu pronesena určitá Slova a vykonány jisté Obřady. Jejich hlasy se ozývají v šepotu větru a země duní, jsou-li Oni přítomni. Podrobují si lesy a drtí města, ale les ani město nespátří tu ruku, která je ničí. Kadath ve studených pustinách Je zná, ale který člověk zná Kadath? V Ledových pouštích na jihu a na zatopených ostrovech uprostřed oceánu jsou kameny, kde je vyryta Jejich pečeť, ale kdo uvidí zamrzlé město nebo ocechovanou věž již dávno zdobenou řasami a chaluhami? Velký Cthulhu je Jejich bratrancem, ale i on Je zahlédne jen nezřetelně. Iä! Shub-Niggurath! A vy Je poznáte jako samu hrůzu. Jejich ruka je na vašich hrdlech, i když ji nevidíte, Jejich obydlí je za vašim pečlivě střeženým prahem. Yog-Sothoth je klíčem k bráně, ve které se setkávají světy. Člověk vládne nyní tam, kde kdysi vládli Oni, Oni budou brzy vládnout tam, kde nyní vládne člověk. Po létě přijde zima a po zimě léto. Čekají trpělivě, mocní, protože zde budou opět kralovat.

Dr. Armitage, který si spojil to, co slyšel o Dunwichi a jeho rodácích, s Wilburem Whateleyem a neurčitou aurou hrůzy, která se šířila kolem jeho nejasného zrození a měnila se v mračno pravděpodobné matkovraždy, pocítil vlnu strachu téměř hmatatelně jako závan

studené lepkavé vlhkosti z otevřené hrobky. Odporný obr, skloněný před ním, vypadal jako zplozenec jiné planety nebo prostoru, jako cosi jenom zčásti lidské, spojené s černými propastmi podstaty bytí, které se rozpínají jako obrovské preludy mimo veškeré oblasti síly a hmoty, prostoru a času. Wilbur nyní zvedl hlavu a promluvil svým podivným, rozechvívajícím hlasem, který jako by rozeznával zvukové orgány nepodobné lidským.

"Pane Armitagi," řekl, "myslím, že si tu knihu budu muset vzít domů. Jsou tu věci, který budu muset vyzkoušet v podmínkách, který tady nemám, a vy byste měl smrtelnej hřích, kdybyste mě tu chtěl držet z moci úřední. Dovolte mi, abych si tu knihu vzal, pane, přísahám vám, že nikdo na to nepřijde. Samozřejmě dám na tu knihu pozor. Musím si Deeeovu verzi doplnit..."

Zmlkl, když uviděl na knihovnickově tváři jednoznačný nesouhlas, a jeho rysy získaly úskočný výraz. Armitage, zpola připravený říci mu, že si může pořídit kopii částí, které potřebuje, si najednou připomněl možné následky a zpozorněl. Vydat klíč k takovým světům bezbožnosti znamená převelikou odpovědnost. Whateley viděl, jak se věci mají, a pokusil se o lehký tón.

"No jo, tak dobře, když myslíte. Na Harvardu snad nebudou tak nervózní, jako jste vy." A bez dalšího slova se zdvihl a vyšel z budovy, skláněje se u každých dveřích.

Armitage slyšel dravý štěkot hlídacího psa a oknem pozoroval, jak Whateley jako opice přebíhá kampusem. Vzpomněl si na divoké povídačky, které zaslechl, a vytanula mu na mysl starší nedělní vydání Věstníku, vzpomněl si na to všechno a také na strašidelné báje, které nasbíral při své jediné návštěvě u dunwichských vesničanů. Neviditelné věci pocházející nikoli ze země - alespoň ne z trojrozměrné země - se proháněly smrduté a odporné údolními Nové Anglie a nestydatě se líhly na vrcholcích hor. O tom byl přesvědčen již dlouho. Nyní jako by cítil bezprostřední blízkost čehosi hrozného a zahlédl, jak se černé království prastarých a kdysi nečinných nočních běsů ďábelsky rozvlnilo. Uzamkl Necronomicon do skříně se záchvěvem odporu, ale v místnosti se stále vznášel příšerný a nedefinovatelný zápach. "Poznáte je jako samu hrůzu," opakoval si. Ano - ten pach byl stejný jako ten, ze kterého se mu před třemi lety dělalo zle na Whateleyově farmě. Pomyslel znovu na Wilbura, odporného a hrozivého, a uštěpačně se vysmál vesnickým klepům o jeho otci.

"Incest?" mumlal Armitage polohlasně. "Pane Bože, jsou to ale prost'áčkové! Ukažte jim velkého boha Pana od Arthura Machena a budou si myslet, že je to zase nějaký běžný dunwichský skandál. Ale co tedy - jaká to prokletá beztvará osobnost, ať už pocházející z naší třírozměrné země, nebo odjinud - byla Wilbuřovým otcem? Narodil se na Hromnice - devět měsíců po filipojakubské noci 1912, kdy se zvěsti o podivném dunění vycházejícím ze země donesly až do Arkhamu - co se to té májové noci v horách objevilo? Jaká to hrůza se světu zrodila, napůl z lidského masa a krve?"

V následujících týdnech se dr. Armitage věnoval shromažďování veškerých dostupných údajů o Wilburu Whateleyovi a nehmotných bytostech kolem Dunwiche. Navázal styk s dr. Houghtonem z Aylesbury, který přišel ke smrtelnému loži starého Whateleye, a shledal, že dědova poslední slova, jak je lékař citoval, skýtají bohatou látku k úvahám. Návštěva Dunwiche nepřinesla nic dalšího, ale bližší prohlídka Necronomiconu, ve kterém Wilbur tak dychtivě pátral, poskytla patrně nový a strašný klíč k pochopení povahy, metod a potřeb podivného zla, které neurčitě ohrožuje tuto planetu. Hovory s několika studenty archaických věd v Bostonu a dopisování s několika dalšími jej uvedlo v úžas, který se postupně vyvíjel v obavy, až se proměnil v opravdový, čirý spirituální strach. Jak se blížilo léto, cítil, že se musí

něco udělat s nebezpečím číhajícím v Miskatonickém údolí a že je třeba se vypořádat s tou odpornou bytostí, která je světu známa jako Wilbur Whateley.

VI.

Dunwichské události se odehrály mezi dožínkami a rovnodenností roku 1928 a doktor Armitage patřil ke svědkům jejich monstrózní přede hry. Mezitím se doslechl o Whateleyově výletu do Cambridge a o jeho zoufalých pokusech půjčit si nebo okopírovat Necronomicon ve Widener Library. Jeho snaha vyšla naprázdno, protože Armitage co nejdůtklivěji varoval všechny knihovníky, kteří pečovali o strašidelný svazek. Wilbur byl v Cambridgi zvláště nervózní, toužil mít knihu, ale téměř stejně silně toužil být už zase doma, jako by se bál následků, které jeho delší nepřítomnost bude mít.

Počátkem srpna se stala zpola očekávaná věc. Ve tři hodiny ráno doktora Armitage náhle probudil překotný vyděšený štěkot psa, který hlídal v kolejním kampusu. Hluboké a hroživé vrčení, nepřičetné skučení a vyti neustávaly. Ozývaly se stále hlasitěji, ale s významnými zlověstnými pauzami a pak odněkud zvenčí zazněl skřek ze zcela jiného hrdla - ten výkřik vyburcoval polovinu spáčů v Arkhamu a nadobro zahnal jejich sny - takový výkřik nemohlo vydat žádné pozemské stvoření.

Armitage se ve spěchu oblékl a rozběhl se přes ulici a trávník okolo kolejních budov, ostatní už ho předběhli. Stále byl slyšet poplašný signál ječící v knihovně. Otevřené okno se černě rozevíralo do měsíčné noci. To, co následovalo, vsutku bylo hodno svého úvodu, neboť štěkot a křik se nyní rychle měnil ve vrčení smíšené se skučením, které se ozývalo nepochybně zevnitř. Instinkt Armitage upozornil, že to, co uvidí, není pro nepřipravené oči, rozhodně tedy vytlačil zástup ode dveří a sám odemkl dveře vestibulu. Zahlédl mezi ostatními také profesora Warrena Ricea a dr. Francise Morgana, těmto mužům se dříve svěřil s některými svými domněnkami a předtuchami, požádal je tedy, aby jej doprovodili dovnitř. V tu chvíli už hluk umlkl, bylo slyšet jen ostražitě vrčení psa, vtom si Armitage s úlekem uvědomil, že z nedalekého křoví se hlasitě ozval sbor lelků, a jejich pískot naháněl husí kůži, protože připomínal rytmus dechu umírajícího.

Budova byla zamořena odporným puchem, který dr. Armitage velmi dobře znal, a tak tři muži rychle vykročili halou do malé genealogické čítárny, odkud přicházelo hluboké vrčení. Zprvu se nikdo neodvažoval rozsvěcet, pak Armitage sebral odvahu a stiskl vypínač. Jeden z nich - není jasné, kdo - hlasitě vykřikl při pohledu na to, co mezi převrácenými stoly a židlemi leželo před nimi roztaženo. Profesor Rice tvrdí, že dokonce na okamžik ztratil vědomí, i když se nezapotácel ani neupadl.

Bytost, která ležela napůl zkroucená na boku v smrduté kaluži zelenožluté jíchy smíšené s lepkavou térovitou tekutinou, byla skoro devět stop vysoká, pes z ní serval všechno šatstvo a cáry kůže. Ještě nebyla mrtvá, ale tiše a křečovitě sebou trhala a její hrud' pracovala v příšerném souzvuku s bláznivým křikem lelků čekajících venku. Cáry kůže a útržky šatů se rozletěly po celé místnosti a prázdný batoh ležel těsně pod oknem, na místě, kam byl zjevně odhozen. U stolu - uprostřed ležel revolver a promáčknutá, nevystřelena nábojnice. Příšera sama v té chvíli překonala jakékoli další dojmy a představy. Kdybychom řekli, že pero člověka ji nedokáže popsat, bylo by to nevýstižné a banální, ale dá se říci, že si ji nemůže živě představit nikdo, kdo je zvyklý na vzhled běžných forem života, které jsou vlastní této planetě a třem rozměrům. Bytost nepochybně měla něco z člověka, její hlava a ruce byly lidské, její ohyzdný bezradný obličej nesl podobu Whateleyových. Ale trup a spodní partie těla byly

bájně nestvůrné, takže jenom lidský oděv umožnil tomu netvorovi chodit po zemi, aniž ho kdo napadl nebo rovnou zničil.

Nad pasem se podobal člověku, ačkoli hrud' na které dosud číhavě spočívaly dravé psí tlapy, byla pokryta rýhovanou kůží jako u krokodýla nebo aligátora. Záda byla poseta žlutými a černými skvrnami a vzdáleně připomínala šupinatou kůži některých hadů. Od pasu dolů to bylo nejhorší, tady jakákoli lidská podoba končila a začínala čirá fantazie. Kůže byla hustě porostlá hrubou černou srstí a z břicha vyrůstal trs zelenošedých chapadel s ochablými rudými přísavkami. Jejich uspořádání bylo zvláštní, jakoby poplatné symetrii nějaké kosmické geometrie, která není známa na Zemi ani v našem slunečním systému. Na obou bocích, hluboko v růžových obrvených důlcích, byly posazeny snad primitivní oči, a na místě ocasu visel jakýsi chobot či tykadlo s purpurovými prstencovými skvrnami, chobot, který sloužil jako nevyvinutá ústa či chřtán. Končetiny, až na svou černou srst, neodbytně připomínaly zadní nohy pozemských prehistorických ještěřů, ohraničovala je bříška protkaná žilami, která nebyla ani tlapami, ani drápy. Jak stvůra dýchala, její ocas a chapadla rytmicky měnily barvu, patrně z jakési příčiny související s cirkulací, kterou zdělila po svém nečlověčím předku. Chapadla viditelně nabývala zelený nádech, zatímco na ocase se mezi purpurovými kroužky střídala žlut' s mrtvolně šedobílou barvou. Opravdovou krev nebylo vidět, pouze smrdutou zelenožlutou jíchou, která se řinula kolem lepkavého středu a zanechávala po sobě na nalakované podlaze pozoruhodnou odbarvenou stopu.

Zdálo se, že přítomnost tří mužů umírající příšeru vzburcovala, začala totiž cosi mumlat, aniž otočila hlavu. Dr. Armitage to mumlání písemně nezaznamenal, ale s přesvědčením tvrdí, že nic nebylo řečeno v angličtině. Zpočátku slabiky, které zaslechli, popíraly jakoukoli příbuznost s pozemskými jazyky, ale ke konci se objevily některé jednotlivé fragmenty evidentně převzaté z Necronomiconu, té monstrózní knihy rouhání, kvůli které zrůda umírala. Tyto úryvky, jak si Armitage připomněl, zněly jako: "N'gai, n'gha'ghaa, bugg-shoggog, y'hah: Yog-Sothoth, Yog-Sothoth..." Slova pomalu odumírala a lelkové křičeli rytmickým crescendem v bezbožném očekávání.

Pak namáhavý dech ustal a pes zdvihl hlavu v dlouhém, ponurém zavytí. Žlutá, ošklivá tvář padlé zrůdy se změnila a velké černé oči se děsivě propadly. Štěbetání lelků venku za oknem najednou ztichlo a nad hučením shromážděného davu bylo slyšet překotné, vylekané třepotání a pleskot křídel. Na nebi osvětleném měsícem byla vidět ohromná mračna opeřených strážců, která se rychle vzdalovala z dohledu, šílená strachem před tím, na co čekala jako na svou oběť.

Pes sebou trhl, ustrašeně vyštěkl a podrážděně vyskočil ven stejným oknem, kterým se dostal dovnitř. Ze zástupu se zdvihl křik a doktor Armitage zavolal na muže venku, že dovnitř nikdo nesmí, dokud nepřijde policie nebo soudní lékař. S povděkem uvítal, že okna jsou příliš vysoko pro případné zvědavce, a pečlivě přes ně zatáhl tmavé závěsy. To už přicházeli dva policisté, dr. Morgan, který je uvítal ve vestibulu, na ně naléhal, aby ve vlastním zájmu do puchem zamořené čítárny nevcházeli a počkali na soudního lékaře, kdy už bude ta věc zahalena plachtou.

Mezitím se na podlaze dělo něco strašného. Není třeba zdůrazňovat, jakým způsobem a jak rychle se hmota svažovala a rozkládala přímo před očima dr. Armitage a profesora Ricea, je však možno říci, že kromě obličejů a rukou bylo ve Wilburovi skutečného člověka velmi málo. Když přišel soudní lékař, na nalakovaných prknech podlahy ležela jen bělavá hmota a

hrozný puch už skoro zmizel. Whateley zjevně postrádal lebku i kostru, alespoň v běžném slova smyslu. Přece jen byl podoben svému otci.

VII.

Ale to všechno bylo jen předehrou k hrozným událostem v Dunwichi. Zmatení úředníci provedli náležitě formalitu, nezvyklé podrobnosti se před tiskem a veřejností pečlivě utajily a do Dunwiche a Aylesbury se vydali pánové, kteří měli zajistit majetek a vyhledat případné dědice Wilbura Whateleyho. Zjistili, že v kraji vládne velké podzvížení, jednak kvůli stále silnějšímu dunění, ozývajícímu se zpod kopců, a pak kvůli nezvyklému zápachu a mlaskavým šplouchavým zvukům, které se stále častěji ozývaly z velké duté skořápky, ve kterou se přeměnil Whateleyův zbednělý dům. Earl Sawyer, který se za Wilburovy nepřítomnosti staral o koně a dobytek, musel napínat nervy až k prasknutí. Úředníci si vymysleli nějakou výtáčku, aby nemuseli vstoupit do hlučného domu, byli rádi, že prohlídku bydliště zemřelého, nově opravených kůlen, omezili jen na jednu návštěvu. U soudu v Aylesbury sepsali suchopárně hlášení a říká se, že spory o dědictví mezi nespočetnými Whateleyovými, zdegenerovanými nebo nezdegenerovanými, žijícími v údolí Miskatonicu, pokračují dodnes.

Téměř nekonečný rukopis, který se skrýval v obrovské účetní knize, zastupující - soudě podle členění a střídání inkoustů a kaligrafie - jakýsi deník, představoval překvapivý oříšek pro ty, kdo jej našli na starém stole, sloužil zde svému vlastníku jako psací podložka. Po týdnu debat jej poslali do Miskatonické univerzity spolu se sbírkou ostatních knih zemřelého, k prostudování a případnému překladu, ale i ti nejlepší jazykovědci brzy pochopili, že nebude snadné ho rozluštit. Také se nenašla ani stopa po starém zlatu, kterým Wilbur a starý Whateley platili své dluhy.

Devátého září hrozná událost propukla naplno. Večer se ozývalo z kopců dunění a psi celou noc štěkali jako zběsilí. Ti, co desátého vstali brzy ráno, ucítli ve vzduchu nezvyklý zápach, Luther Brown, podomek na farmě George Coreye, která leží mezi vesnicí a roklí Studeného potoka, se kolem sedmé hodiny o překot vracel ze svého výletu na Desetiakrovou louku, kam šel se svými kravami. Když se vpotácel do kuchyně, nemohl ze sebe strachy téměř vypravit slovo, a na dvoře hrabalo kopyty a bučelo neméně vystrašené stádo, které se v panice vrátilo chlapci v patách. Lapaje po dechu se Luther pokusil cosi zajíkávě vyprávět paní Coreyové:

"Tam na poli za roklí cosi je, paní Coreyová! Smrdí to jako čert, a šecky stromky a křáky sou tam zlámaný, jakdyby tama někdo tah barák. A to není to nejhorší. Na poli sou šlápoty, paní Coreyová - velikánský hluboký šlápoty, jakdyž někdo postaví sud, a všecky hluboký jak od slona, akorát že je na nich poznat, že nejsou od čtyřech noh! Než sem utek, kouk sem se na pár, a co vidím, z každý šlápoty vycházej rýhy, jako palmovej list - ale tak dvakrát třikrát věčí než normálně - a to šecko vyrytý do země. A ten smrad tam byl příšernej, stejně to smrdí kolem baráku toho čarodějníka Whateleye..."

Tady se zajíkl a zdálo se, že se třese hrůzou, která mu na útěku domů propůjčila křídla. Paní Coreyová, která z něj už nedokázala dostat kloudné slovo, začala obtelefonovávat sousedy, tak propukla panika, která je předzvěstí těch nejhorších hrůz. Když se dovolala k Sally Sawyerové, hospodyni u Seta Bishopa, což bylo nejbližší stavení, musela si sama nejdřív něco poslechnout, než začala povídat, protože Sallyin chlapec Chauncey, který špatně spal, byl předtím na kopci naproti Whateleyovým, ale jakmile se tím směrem podíval, řítit se zpátky, a Bishopovy krávy zůstaly na pastvě celou noc.

"Jo, paní Coreyová," bylo slyšet rozechvělý Sallyin hlas v telefonu. "Chauncey se zrovinka vrátil a strachy vám vůbec nemoh mluvit! Říkal, že Whateleyovic barák je úplně zbouranej, latě sou rozházený dokola, jako kdyby vevnitřku vybuch dynamit, akorát dolní patro je celý, ale je zadělaný jako vod téru či co a děsně to tam smrdí a kape to přes vylámaný laťky ven. A na dvorku sou nějaký stopy - fakticky, velikánský, kulatý stopy jak vod barelu, a šecky prý sou plný toho lepivýho svinstva stejně jak barák. Chauncey říkal, že vedou na luka a že je tam pokos širší než stodola a že přej kama to prošlo, tam sou rozvalený zdi.

A taky říkal, jo, pani Coreyová, že se koukl po Sethovejch krávách, tak to se vyplašil eště víc, našel je na horním pastvisku poblíž Čertova výběhu, a ve strašným stavu. Půlka strašně zaneřáděná a druhá půlka skoro vycucaná, bez krve, pokousána jak Whateleyovic dobytek, dyš se narodil ten Lavinin spratek. Seth se teďka šel po nich podívat ven, ale myslim, že moc blízko k těm čarodějnickým Whateleyům nepude! Chauncey sice moc nekoukal, kam ten pokos vede, esi z louky pryč, ale říká, že myslí, že to mířilo roklí k vesnici.

Já vám něco povím, pani Coreyová, venku běhá něco, co by takhle volně běhat vůbec nemělo, a jedno si myslim, že ten čert Wilbur Whateleyovic si ten špatnej konec zasloužil, protože to přived na svět určitě von. Von nebyl člověk, já to dycky každymu říkala, a já myslim, že s dědkem si cosi v tom svém zatlučeným baráku vyčarovali a že to nemá s lidma nic společnýho. Okolo Dunwiche byly k vidění dycky divný věci - živý věci - a nebyly člověčí, ani jsme vod nich nemohli čekat nic dobrýho.

Včera v noci hory zas hučely, a nad ránem Chauncey slyšel lelky z rokle Studenýho potoka křičet tak nahlas, že už vůbec neusnul. Pak jako slyšel takový slabý zvuky od Whateleyových - něco jako škrábání nebo jako že se láme dřevo, jako když se votvívá bedna nebo krabice. Prostě až do svítání neusnul, pak hnedka vstal, no a to hnedka musel běžet k Whateleyovým kouknout se, co se děje. A viděl toho dost, to vám povím, paní Coreyová! Z toho nevzejde nic dobrýho, a já myslim, že bysme tady všichni s tím měli něco dělat. Já sem si jistá, že je tu cosi nekalýho a že mám na kahánku, a jenom Pámbu ví, co to má znamenat.

Všim si váš Luther aspoň, kam ty t'ápoty vedou? Ach jo, paní Coreyová, esi to šlo do rokle, tak je to tam dotedka, a k vašemu baráku to nepude, počítám, že se to chtělo dostat zrovna do rokle. Já dycky říkala, že rokle Studenýho potoka není žádný zdravý ani fajnový místo. Lelci a světlušky se tam nikdá nechovali jako boží tvorové, a povídá se, že ve vzduchu se tam dají slyšet hlasy, dyš se člověk postaví na správný místo u Medvědího doupěte, tam, kde padaj kameny."

Až do poledne plné tři čtvrtiny mužů a chlapců z Dunwiche pročesávaly cesty a louky mezi troskami Whateleyova domu a roklí a se strachem zkoumaly ohromné, monstózní stopy, zmrzačený Bishopův dobytek, podivné tiché zbořeniště farmy a zničený, zdupaný porost na polích a kolem cest. Ať už to na svět vtrhlo cokoli, určitě se to ukrylo ve velké zlověstné skalní roklí, všechny stromy kolem totiž byly vyvráceny nebo zlomeny a v porostu na strmém svahu byla vyryta široká brázda. Vypadalo to, jako by po téměř kolmém srázu nějaká lavina protlačila podrostem dům. Zdola se nic neozývalo, pouze odtamtud stoupal vzdálený, neurčitý pach, a není divu, že muži radši zůstali stát na okraji a hádali se, než aby sestupovali dolů a rušili kyklopskou zrůdu přímo v doupěti. Tři psi, které muži vzali s sebou, zpočátku zuřivě štěkali, ale čím blíže rokle byli, tím více se chovali ustrašeně a nejistě. Kdosi telefonoval do Aylesburského zrcadla, ale vydavatel zvyklý na divoké dunwichské zkazky ze zprávy udělal jenom humorný odstaveček, a stejný vzápětí převzal Associated Press.

Večer šli všichni domů a barikádováli stodoly a obydlí tak důkladně, jak jen bylo možno. Samozřejmě ani jeden kus dobytka nezůstal na volné pastvě. Asi ve dvě hodiny v noci probudil domácnost Elmera Frye ohavný zápach a divoký štěkot psů. Bydleli na východním okraji rokle Studeného potoka a všichni se shodli, že zvenčí je slyšet jakési tlumené šplouchání nebo čvachtání. Paní Fryeová navrhovala telefonovat sousedům a Elmer už skoro souhlasil, když tu do jejich úvah vtrhl zvuk tříštěného dřeva. Hluk přicházel od chléva a vzápětí jej následoval příšerný řev a dusot ve stájích. Psi se krčili u nohou strachy zkamenělé rodiny. Frye síla zvyku donutila zapálit lampu, ale věděl, že by to byla sebevražda, jít teď ven na ztemnělý dvůr. Ženy a děti poňukávaly, ale hlasitě naříkat jim zakazoval pozůstatek pradávného obranného instinktu, který jim napovídal, že jejich životy jsou závislé na tom, zda budou zticha. Ryčení dobytka nakonec přešlo v žalostné sténání, které vzápětí následovalo hlučné praštění, rány a rachot. Fryeovi, namačkaní k sobě v obývacím pokoji, se ani nepohnuli, dokud neutichly poslední zvuky ozývající se z rokle Studeného potoka. Za ponurých stenů ve stáji a strašidelného křiku lelků, který zněl v rokli, se Selina Fryeová dopotácěla k telefonu a vychrlila do něj o té hrůze všechno, co mohla.

Druhý den v celém kraji vládla panika, ustrašené, sevřené hloučky lidí procházely místy, kde se přízrak objevil. Z rokly k Fryeovým vedly dva široké zdupané pruhy, na holé zemi se rýsovaly obrovské otisky a jedna stěna stodoly byla úplně vymáčknutá. Z dobytka našli a poznali pouhou čtvrtinu. Z některých kusů zůstaly jen podivné zbytky a ostatní, co přežilo, se muselo zastřelit. Earl Sawyer navrhoval, že by měli požádat o pomoc někoho z Aylesbury nebo Arkhamu, ale ostatní tvrdili, že by to bylo zbytečné. Starý Zebulon Whateley, patřící k rodové odnoži, která byla někde v půli cesty mezi zdravím a degenerací, temně a divoce cosi vykřikoval o obřadech, které se údajně praktikují na vrcholcích kopců. Patřil k rodu, ve kterém si z pokolení na pokolení předávali dávné příběhy, a tak jeho vzpomínky na zařikávání u velkých kamenných kruhů nebyly spojeny jen s Wilburem a jeho dědem.

Tma zastihla postiženou krajinu příliš netečnou na to, aby se postavila na skutečný odpor. Některé blízce spřízněné rodiny se houfovaly a vyhlížely ven do šera zpod společné střechy, ale v podstatě se opakovalo to, co předešlé noci, barikádování východů a zbytečné ládování mušket a ukládání vidlí tak, aby byly po ruce. Nic se však nepříhodilo, kromě obvyklého dunění. A když nastal den, mnozí uvěřili, že hrůza přešla tak náhle, jak se objevila. Několik odvážných duší dokonce navrhovalo zaútočit přímo v rokli, i když samy nechtěly jít příkladem dosud váhající většině.

Večer se opět doma všichni zabeznili, i když se rodiny už tolik neshromažďovaly. Ráno u Fryeů a Seta Bishopa zjistili, že psi jsou velmi neklidní a že odněkud zblízka se ozývají neurčité zvuky a cosi je příšerně cítit, a časní průzkumníci s hrůzou zaznamenali čerstvé stopy na cestě vinoucí se kolem Strážné hory. Stejně jako předtím po stranách cesty bylo znát, že se tudy valilo něco úžasné, nepředstavitelně ohromného. Podle stop se zdálo, že ta pohyblivá hora se tudy valila dvěma směry, jako by vylezla z rokly Studeného potoka a vrátila se do ní po stejné trase. Třicet stop široký pruh zdupaného porostu a zlámaných stromků vedl od paty kopce strmě vzhůru a honci zalapali po dechu, když viděli, že stopa neuhýbá ani v nejprudších úsecích. To strašidlo dokázalo slézt holou, téměř kolmou skálu, a když průzkumníci vyšplhali bezpečnějšími cestami na vrchol, viděli, že stopa končí - nebo spíš se obrací.

Na tom místě Whateleyové zapalovali své pekelné ohně a u plochého kamene podobného stolu odříkávali ďábelské formule o filipojakubské noci a na svátek Všech svatých. Ten kámen byl nyní ve středu kruhu, tvořeného hrůznou stopou, a v jeho vyhloubeném povrchu zůstalo trochu husté, hnusné, térovité kaše, která byla nalezena i na podlaze zbořeného

Whateleyova domu, když ta příšera utekla. Muži hleděli jeden na druhého a zmateně mumlali. Pak se podívali dolů. Zjevně ta hrůza odešla stejnou cestou, jakou přišla. Přemýšlet nad tím bylo marné. Vymykalo se to běžným logickým úvahám. Jenom starý Zebulon, který ve skupině pátračů nebyl, by mohl situaci okomentovat nebo navrhnout přijatelné vysvětlení. Čtvrteční noc začala jako mnohé jiné, ale skončila méně šťastně. Lelkové v rokli křičeli tak vytrvale, že mnozí vesničané nemohli spát, a kolem třetí hodiny ranní se účastnický telefon ustrašeně rozječel. Ti, kdo sejmuli sluchátko, slyšeli strachem šílený hlas, který řve: "Pomoc, Pane Bože...", a pak cosi jako praskání, potom najednou ticho. Ticho. Nikdo se neodvážil něco podniknout, a až do rána nikdo netušil, odkud volání přišlo. Potom ti, kdo volání uslyšeli, obtelefonovali všechny účastníky linky a zjistili, že se nemohou dovolat Fryeových. Důvod zjistili o hodinu později, když se k ústí rokle vydala narychlo sehnaná skupina ozbrojených mužů. Bylo to strašné, i když sotva překvapivé. Nalezli tam spoustu zdupaného místa a mnoho obrovských stop, ale nebyl tam žádný dům. Prošláplo ho to jako skořápku a mezi troskami nezůstalo nic živého ani mrtvého. Zbyl jenom puch a mazlavé skvrny. Rodina Elmera Frye z Dunwiche prostě zmizela.

VIII.

Mezitím v Arkhamu za zavřenými dveřmi pracovny plné polic s knihami se neblaze odvíjela další, méně halasná, leč duševně vypjatější fáze událostí. Podivný rukopis nebo deník Wilbura Whateleyho, který měli v Miskatonické univerzitě přeložit, způsobil mezi odborníky na jazyky moderní i starověké mnoho potíží a zmatku. Už samotná abeceda sice trochu připomínala pořádně zamotanou arabštinu užívanou v Mezopotámii, ale žádná dostupná autorita ji neznala. Závěr jazykovědců zněl, že text je tvořen umělou abecedou a výsledkem je tedy šifra, ale ani jedna z obvyklých metod kryptografických řešení nebyla klíčem, i když se aplikovaly na základě všech jazyků, které pisatel mohl myslitelně použít. Staré knihy, které přivezli z Whateleyova domu, byly sice nesmírně zajímavé a v několika případech patrně otevíraly nové a děsivé cesty zkoumání filosofů a dalších mužů vědy, ale nehledě na svůj obsah, rozluštění deníku nepomohly. Jedna z knih, těžký svazek s železnou sponou, byla v jiném neznámém jazyce velice zvláštního druhu, který připomínal nejspíš sanskrt. Obrovský deník nakonec dostal do péče dr. Armitage, jednak proto, že se o Whateleyův případ obzvlášť zajímal, a pak pro své široké lingvistické vzdělání a zkušenosti, co se týče mystických formulí starověku a středověku.

Armitage měl za to, že by mohlo jít o abecedu užívanou některými zakázanými kulty, které možná přežívají od starých dob a které zdědily, mnoho zvyklostí a tradic čarodějů saracénského světa. Přesto byl přesvědčen, že tato otázka není nejdůležitější. Nepochybně bude nutné znát původ symbolů, jestliže, jak předpokládal, jsou použity jako šifra moderního jazyka. Věřil, že vzhledem k rozsahu textu si pisatel ztěží dával práci s tím, že používal jinou řeč než svou vlastní, snad kromě určitých speciálních formulí a zaklínadel. Pustil se tedy do rukopisu s předpokladem, že ho většina je psána anglicky.

Dr. Armitage poznal z opakovaných neúspěchů svých kolegů, že stojí před záluďnou a složitou hádankou, a že jednoduché postupy řešení ani nemá smysl zkoušet. Až do konce srpna sbíral znalosti z veškerého učení o kryptografii, čerpal z přeplněných zdrojů vlastní knihovny a probíral se noc za nocí tajemstvími Trithemiovy Poligraphie, De Furtivis Lilerarum Notis od Giambattisty Porty, De Vigenerovy Traite děs Chiffres, Falconerovy Cryptomenysis Patefacta, Davysových a Thicnessových pojednání z osmnáctého století a také zcela moderních autorit, jako Blaira, von Martena a Klüberovy Kryptographik. Střídal studium knih se studiem rukopisu a časem" došel k přesvědčení, že má co dělat s jedním z

nejdůvtipnějších a nejnynalézavějších kryptogramů, v němž několik samostatných skupin odpovídajících si písmen je sestaveno jako násobilka a kde je zpráva vystavěna na libovolném klíčovém slově, které zná pouze zasvěcenec. Zdálo se, že starší autority zde mohou pomoci víc než novější, a Armitage došel k závěru, že kód rukopisu pochází z hlubokého starověku, nepochybně jej v dlouhé linii dědili služebníci mysticismu. Několikrát se zdálo, že záhada se již jasně, ale nějaká nepředvídaná překážka vždy zvrtila jeho snažení. Zcela určitě a nepochybně se vynořila určitá písmena a bylo již zcela zjevné, že text je psán v angličtině.

Večer druhého září padla poslední vážná překážka a dr. Armitage poprvé četl souvislý úryvek análů Wilbura Whateleyho. Skutečně to byl deník, jak si všichni mysleli, a jeho styl jasně ukazoval negramotnost spojenou s okultním vzděláním podivné bytosti, která jej psala. Už první dlouhá pasáž, kterou Armitage dešifroval, datovaná 26. listopadu 1916, jej překvapila a zneklidnila. Měl na paměti, že ji napsalo dítě staré tři a půl roku, které vypadalo na dvanácti či třináctiletého chlapce.

Dnes se Aklo dověděl o Sabaothovi (utekl), a to se mu nelíbilo, že se mu odpovídá z hory a ne ze vzduchu. To nahoře v patře je daleko víc přede mnou, než jsem si myslel, a nevypadá, že má příliš pozemského rozumu. Střelil jsem po kolii Jackovi, co patří Elamu Hutchinsonovi, protože mě chtěla kousnout, a Elam říká, že mě zabije, jestli chcípne. Myslím, že to neudělá. Dědeček mi včera večer pořád opakoval formuli Dho a myslím, že jsem na dvou magnetických pólech viděl vnitřní město. Půjdu k těm pólům, jakmile bude země čistá, jestli neprorazím s formulí Dho-Hna, až se ji naučím. Ti z povětrí mi o Sabatu řekli, že se to stane spoustu let předtím, než očistí zemi, a myslím, že to už dědeček bude mrtvý, takže se budu muset naučit všechny triky a zaklínadla mezi Yr a Nhhngr. Ti zvenčí mi pomůžou, ale nemůžou přijmout tělo bez lidské krve. Ten v patře vypadá, že bude ten pravý. Občas ho zahlídnu, když udělám znamení Voorishe nebo ho posypu prachem Ibn Ghazi, a vypadá skoro jako ti na Hoře v předvečer 1. května. Pohled na něho mi nemůže zevšednět. Zajímá mě, jak budu vypadat, až bude země čistá a bez pozemských bytostí. Ten, co přišel s Aklo, Sabaoth, řekl, že mě asi přemění tak, abych mohl pracovat i venku.

Ráno se doktor Armitage hrůzou a rozčilením koupal ve studeném potu. Celou noc se od rukopisu nehnul a seděl u stolu pod elektrickou lampou, obraceje chvějícíma se rukama stránku za stránkou tak rychle, jak jen stačil luštit kódovaný text. Roztržitě zavolal své ženě, že nepřijde domů, a když mu přinesla snídani, snědl z ní sotva jednu lžici. Celý den četl, tu a tam překotně přerušil práci, když nezbytně musel nahlédnout do klíče. Přinesli mu oběd i večeři, ale z každého sotva ochutnal. K půlnoci si trochu na židli zdříml, ale brzy ho vzbudila noční můra skoro stejně hrozná jako pravdy, které objevil, a hrozby lidské existenci, které zjistil.

Ráno čtvrtého září profesor Rice a dr. Morgan trvali na tom, že je musí aspoň na chvílku vidět, a odešli rozehvělí a popelavě bledí. Ten večer šel dr. Armitage spát, ale jeho spánek byl přerývaný. Ve středu - dalšího dne - byl zpátky u rukopisu a začal si vypisovat poznámky - z pasáží, které právě četl, i z těch, které již vyluštil. Nad ránem usnul v křesle v kanceláři, ale před svítáním už byl zase u rukopisu. Chvilí před polednem jej navštívil jeho lékař dr. Hartwell a ten trval na tom, že musí přestat pracovat. Odmítl, v hloubi duše věděl, že je životně důležité dočíst deník a pokusit se jej v dohledné době vyložit. Ten večer, jakmile se začalo šerit, skončil s pečlivým pročitáním té hrůzy a vyčerpán padl. Jeho žena, která mu zrovna nesla večeři, jej našla v téměř komatózním stavu, ale byl natolik při vědomí, že ji ostře varoval, když viděl, jak očima bloudí po jeho poznámkách. Z posledních sil se zvedl, sebral počmárané papíry a zapečetil je ve velké obálce, kterou si hned zasunul do vnitřní kapsy

kabátu. Měl dost síly na to, aby se dostal domů, ale bylo tak zřejmé, že potřebuje pomoc lékaře, že okamžitě volali dr. Hartwella. Když jej lékař uložil na lůžko, neustále mumlal: "Ve jménu Božím, co jenom můžeme dělat?"

Dr. Armitage usnul, ale na druhý den mluvil trochu z cesty. Hartwellovi nic nevysvětloval, ale v klidnějších chvílích mluvil o tom, že bezpodmínečně potřebuje mluvit s Ricem a Morganem. Jeho blouznění všechny vyděsilo, protože se divoce dožadoval, aby bylo zničeno cosi v zabeđeném statku, a fantazíroval o jakémsi plánu na vyhlazení lidstva z povrchu zemského nějakou podivnou starší rasou, která pochází z jiných prostor. Křičel, že svět je v nebezpečí, protože Ti Staří jej chtějí očistit a odtáhnout kamsi mimo sluneční soustavu nebo do jiného stadia či stupně podstaty, ze kterého vyšli před nezměrnými aeóny. Jindy se dožadoval obávaného Necronomiconu a Daemonolatrea od Remigia, o kterých doufal, že v nich najde nějaké účinné zaklínadlo proti nebezpečí, které tu vyvstalo.

"Zadržte je, zadržte je!" křičel. "Ti Whateleyové je sem chtěli pustit, nechali tu po sobě to nejhorší! Řekněte Riceovi a Morganovi, že musíme něco udělat - je to riskantní, ale já vím, jak na ně... Nedostalo to žrát od druhého srpna, když si sem Wilbur přišel pro smrt, takže..."

Armitage měl přes svých třiasedmdesát let pevné zdraví a vyspal se přes noc ze všeho, aniž se mu výrazně zvýšila teplota. V pátek se vzbudil pozdě dopoledne a s čistou hlavou, i když mel velký strach a pocit ohromné zodpovědnosti. V sobotu dopoledne se cítil dost silný, aby došel do knihovny a svolal k poradě Ricea a Morgana, a po zbytek dne a večera si tři muži týrali mozky nejdivočejšími spekulacemi a zoufalými debatami. Z nabitých polic a tajných skladů vytahali hromady podivných a tajuplných knih, s horečným spěchem opisovali spousty diagramů a zaklínadel. Žádný z nich nepochyboval. Všichni tři viděli tělo Wilbura Whateleyho, jak leží na podlaze v této budově, takže ani v nejmenším neměli sklon považovat deník za blábol šilencův.

Lišili se v názorech na to, zda mají o všem uvědomit massachusettskou státní policii, nakonec se rozhodli počkat. Jednalo se tu o věci, kterým by prostě nevěřil, kdo je nespátril na vlastní oči, což se dostatečně ukázalo při pozdějším vyšetřování. Pozdě v noci schůzku rozpustili, aniž se ujednotili na dalším postupu, dr. Armitage celou neděli strávil tím, že porovnával různá zaklínadla a míchal chemikálie, které dostal v univerzitní laboratoři. Čím více se zamýšlel nad ďábelským deníkem, tím více bral v pochybnost účinky jakékoli hmoty na entitu, kterou po sobě zanechal Wilbur Whateley - entitu, která ohrožuje zemi a která, což ještě nevěděl, se v několika hodinách probudí a bude příčinou strašných událostí v Dunwichi.

Pondělí strávil dr. Armitage stejně jako neděli, protože úkol vyžadoval nekonečný výzkum a experimenty. Nahlížel do deníku a vymyslel a zavrhl několik variant plánu, i když si byl vědom, že i konečná varianta v sobě bude určitě obsahovat mnoho nejistoty. V úterý měl vypracován přesný postup a věřil, že do týdne se vydá do Dunwiche. Ve středu zažil šok. V Arkhamském věstníku objevil zastrčenou obhroublou zprávičku převzatou od Associated Press o tom, že pašovaná whisky v Dunwichi zplodila neuvěřitelnou příšeru. Armitage, napůl omráčený, sotva dokázal zatelefonovat Riceovi a Morganovi. Dlouho do noci diskutovali a druhý den strávili v horečných přípravách. Armitage věděl, že se dává do spolku s temnými silami, neviděl však jinou cestu, jak zamezit horšímu a škodlivějšímu zlu, které zapříčinil kdosi před ním.

IX.

V pátek ráno se Armitage, Rice a Morgan vydali vozem do Dunwiche, kam přijeli kolem jedné hodiny odpoledne. Byl příjemný den, ale i za nejjasnějšího slunce se zdálo, že kolem podivuhodně kulatých kopců a hlubokých, stinných roklí postiženého kraje se vznáší jakási tichá hrozba a tušení zla. Tu a tam zahlédli na kopcích proti nebi ponuré kamenné kruhy. V Osbornově krámku byli všichni zamlklí a ustrašení, takže poznali, že se stalo něco hrozného, a brzy se dozvěděli o zničeném domu a rodině Elmera Frye. Celé odpoledne jezdili po Dunwichi a vyptávali se domorodců na podrobnosti a na vlastní oči s mrazením v zádech uviděli pochmurné trosky Fryeova domu polepené térovitým slizem, který se dosud neztratil, s neuvěřitelnými stopami vyrytými na dvoře, spatřili zmrzačený dobytek Seta Bishopa a na různých místech ohromné pásy poničené vegetace. Armitageovi připadalo, že stopa vedoucí na Strážnou horu a zpět má téměř kataklyzmatický význam, a na vrcholku si dlouho prohlížel kámen v podobě obětního oltáře.

Návštěvníci se nakonec dověděli i o skupině policistů, kteří ráno přijeli z Aylesbury poté, co jim telefonicky oznámili tragédii Fryeových. Rozhodli se tedy vyhledat tyto úředníky a porovnat si poznámky, jak jen to bude možné. Tento bod, jak zjistili, se daleko lépe naplánoval než uskutečnil, protože policisty nemohli nikde najít. Přijelo jich ve voze pět, ale vůz nyní stál opuštěný u Fryeova dvora. Domorodci, kteří všichni s policisty mluvili, zpočátku vypadali stejně zmateně jako Armitage a jeho společníci. Pak starého Sama Hutchinse něco napadlo, zbledl, strčil do Freda Farra a ukázal směrem k nedaleké rokli.

"Panebože," zalapal po dechu, "já jim říkal, že do rokle nemaj chodit, to by mě nikdá nenapadlo, že to někdo udělá, dyš sou tu ty stopy a ten smrad a dole skřehotaj lelci jak vo půlnoci..."

Domorodci i návštěvníci se otráslí hrůzou a v té chvíli se zdálo, že každé ucho se napjalo v instinktivním, podvědomém naslouchání. Armitage, který teprve nyní zcela pochopil tu hrozbu a její ohavnost, se chvěl odpovědností, která na něj dolehla. Brzy nastane noc a tou dobou se strašidelná masa vydá na svou tajemnou pouť. *Negotium perambulans in tenebris...*, opakoval si starý knihovník formuli, kterou se naučil z paměti, a pevně svíral papír s druhou možnou formulí, kterou se také naučil. Viděl, že jeho elektrická svítidla funguje. Rice vedle něj vytahoval z kufríku kovový rozprašovač, jaký se používá v souboji s hmyzem, zatímco Morgan vyjmul z pouzdra těžkou ručnici, na kterou spoléhal přes veškerá varování kolegů, že žádná hmotná zbraň jim nepomůže.

Armitage, který přečetl ponurý deník, si palčivě uvědomoval, jaké představení jej čeká, nechtěl však Dunwiche ještě víc strašit nějakou narážkou nebo náznakem. Doufal, že zjevení zaženou zpátky do světa příšer, odkud vzešlo, aniž by se ukazovalo. Jak stíny houstly, začali se domorodci trousit domů, kde se ve strachu zabarikádovávali přesto, že všem bylo jasné, že jakékoli lidské závory a zámky jsou bezmocné proti síle, která láme stromy a boří domy, jak se jí zachce. Kroutili hlavami nad plánem návštěvníků, kteří se rozhodli držet stráž u trosk Fryeova domu u rokle, když odcházeli, málokdo věřil, že návštěvníky ještě spatří.

Tu noc se kopce trásly duněním a lelci hrozivě křičeli. Jednou závan větru stoupající z rokle Studeného potoka zamořil těžký noční vzduch nepopsatelným puchem. Tři pozorovatelé, kteří tu zbyli sami, si uvědomili, že podobný puch ucítili už dřív, když stáli nad umírající bytostí, která se patnáct a půl roku vydávala za člověka. Ale očekávaná příšera se neukázala. Ať už bylo dole cokoli, dávalo si to načas. Armitage řekl svým kolegům, že pokoušet se to napadnout potmě by se rovnalo sebevraždě.

Jitro se přihlásilo kalným svitem a zvuky noci utichly. Nastal šedivý, neveselý den s občasnými přeprškami. Zdálo se, že za kopci na severozápadě se kupí stále těžší a těžší mračna. Muži z Arkhamu nevěděli, co dělat. Vyhledali úkryt před sílícím deštěm v jedné z mála nezničených kůlen a dohadovali se, zda je moudřejší čekat nebo zaútočit na monstrum přímo v rokli. Lilo už jako z konve a od vzdálených obzorů sem doléhalo burácení hromu. Tu se obloha rozsvítila a zdálo se, že přímo do rokle sestoupil rozeklaný blesk. Nebe ztemnělo, průzkumníci doufali, že to bude krátká, prudká bouře, po které přichází jasné počasí.

Asi o hodinu později byla pořád ještě tma, když tu od cesty zazněly zmatené hlasy. V další chvíli zahlédli přestrasenou, nejméně patnáctičlennou skupinu mužů, jak běží, křičí a hystericky naříkají. Jeden z prvních začal ze sebe vyrážet slova, a sotva začal mluvit trochu souvisle, vyskočili Arkhamští na nohy.

"Pane Bože, Pane Bože," sípal muž. "Zase to vylezlo, a tentokrát ve dne! Je to venku - a zrovna teďka se to hejbá, a jenom Bůh ví, kdy to přijde na nás na všechny!"

Mluvčí lapaje po dechu zmlkl, ale jiný se chopil slova.

"Asi tak před hodinou tady Zeb Whateley slyšel zvonit telefon, byla to pani Coreyová, Georgova žena, co bydlí tady kousek za křižovatkou. Říkala, že ten jejich podomek Luther venku zavíral krávy do chlíva a že viděl, jak se u rokle ohejbají stromy - naproti odsud - a že cítil úplně stejnej příšernej smrad, jako když minulý pondělí našel ty velký stopy. A že prej řek, že slyšel jakýsi plácání a šplouchání, že to nemohly dělat jenom ty stromy a křoví, a že prej najednou se stromy kolem cesty začaly vohejbat na jednu stranu a bylo slyšet hrozný plácání a čvachtání v bahně. Jenomže Luther nic neviděl, vůbec nic, jenom ty vohnuté stromy a křoví.

Pak tam dál, kde cesta vede po mostě nad potokem, slyšel strašný skřípání a vrzání, a že prej jako by slyšel štípat a praskat dřevo. A celou tu dobu nezahlid ani živáčka, jenom ty stromy a křoví, jak se hejbají. A když už to plácání bylo dost daleko - kdesi na cestě k tomu čarodějovi Whateleyovi a k Strážný hoře - sebral Luther vodvahu a běžel si prohlídnout půdu. Byla tam všude voda a bláto, lilo, takže všechny stopy se hned zalívaly vodou, ale u rokle, kde se hejbaly stromy, byly ty veliký stopy, jaký viděl v pondělí."

V tom okamžiku mu skočil do řeči prvý vzrušený řečník.

"Ale tohle teďka není důležitý - to byl jenom začátek. Tady Zeb svolal všechny lidi a všichni byli na telefonu, když se ozvali od Setha Bishopa. Jeho hospodyně Sally byla na mrtvici - zahlídla, jak se kolem cesty ohýbají stromy, a že prej jako by slyšela takový mlaskavý zvuky, jako když funí slon a valí se přímo na barák. Pak prej ucítila hroznej puch, a že slyšela, jak ten její kluk Chauncey křičí, že prej je to to samý, co cejtil u Whateleyových v pondělí ráno. A psi strašně štěkali a kňučeli.

A pak začala strašně ječet, že prej se zřítíla jedna kůlna, jako by ji smetla bouřka, akorát že na to nebyl dost silnej vítr. Všichni poslouchali, slyšeli jsme, jak na drátě dejchají ostatní. Sally začala křičet, že prej spadl plot před okna, sám vod sebe. Pak jsme všichni slyšeli křičet i Chaunceyho a starýho Setha Bishopa a Sally ječela, že něco těžkýho vrazilo do baráku - žádný blesk nebo tak něco, ale něco prej těžkýho vrazilo do zdi, ale že prej přes okna nic nezahlidli. A pak... a pak..."

Z každé tváře čísel strach. Armitage, otřesený do hloubi duše, s obtížemi zachoval rozvahu a vybídl muže, aby pokračoval.

To je všecko - pak už se z telefonu neozval ani hlásek. Jenom ticho. My, co jsme to slyšeli, jsme vzali fordky a aut'áky a sebrali co nejvíc schopnejch mužskejch, abysme se poradili, co dělat. Totiž já si myslím, a nejsem sám, že to Bůh na nás seslal trest za naše nepravosti, protože tohle nemůže spáchat žádnéj smrtelník."

Armitage viděl, že nastal čas jednat, a rozhodně promluvil k vyděšeným vesničanům:

"Musíme tu věc sledovat, chlapci." Snažil se mluvit s takovou jistotou, jak jen to bylo možné. "Jsem přesvědčen, že máme možnost to zahnat. Lidi, vy přece víte, že Whateleyové byli čarodějové - no, a tahle věc je taky čarodějnictvím, takže na ni musíme jít stejnými prostředky, Prohlédl jsem si deník Wilbura Whateleyho a přečetl si některé zvláštní staré knihy, které čítával, a teď si myslím, že vím, jaké zaklínadlo vyslovit, aby ta věc zase zmizela. Samozřejmě si nemohu být úplně jist, ale vždycky to můžeme zkusit. Je to neviditelné - věděl jsem to už dřív -ale v tomhle dalekonosném rozprašovači máme prášek, který ho na chvílku ukáže. Později to vyzkoušíme. To, co tady ožilo, je hrozná věc, ale není to tak strašné jako to, co by sem Wilbur pustil, kdyby žil déle. Nikdy se nedovíte, čemu svět unikl. Teď musíme bojovat jenom s jednou tou věcí, a ta se nemůže rozmnožovat. Může ale nadělat spustu škod. Nesmíme tedy váhat a musíme společnost té věci zbavit.

Musíme jít za tím - a začneme na místě, které bylo právě zničeno. Někdo nás ved'te - moc dobře vaše cesty neznám, ale myslím, že tu musí být nějaká zkratka. Tak co?"

Muži se chvílku ošívali, ale pak tiše promluvil Earl Sawyer, ukazuje špinavým prstem kamsi skrz pomalu řídnoucí déšť.

"Myslím, že nejrychlejc se k Sethovi Bishopovi dostanete přes tudle louku, pak přebrodíte potok a přes Carrierovo pole kolem lesa. Vylezete na horní cestě u Setha - kousek z druhý strany."

Armitage s Ricem a Morganem se vydali naznačeným směrem, většina domorodců je pomalu následovala. Nebe světlalo a vypadalo to, že bouřka se už vyčerpala. Když se Armitage bezděky odchýlil od správného směru, upozornil ho Joe Osborn a sám pak šel v čele, aby ukazoval cestu. Odvaha s důvěrou sílily, temný, strmý, zalesněný kopec, mezi jehož stromy se museli škrábat jako po žebříku, je však podrobil přísné zkoušce.

Na konci se vynořili na blátivé cestě a zároveň zjistili, že vychází slunce. Byli kousek od domu Seta Bishopa. Polámané stromy a hrůzné, neuvěřitelné stopy ukázaly, co tudy prošlo. Prohlídkou trosek strávili jen několik málo chvilek. Bylo to tu stejné jako u Fryeových, nenašli nic živého či mrtvého ani v jedné rozmačkané skořápce, v kterou se proměnila stodola a dům. Nikdo se nechtěl zdržovat v tom puchu a mezi térovitými lepivými skvrnami, a všichni se instinktivně obrátili k čáře obrovských stop vedoucích ke zbouranému Whateleyovu statku a pak k Strážné hoře, na které se tyčil kamenný oltář.

Když míjeli bývalý příbytek Wilbura Whateleyho, muži se viditelně otráslí a zdálo se, že přes svou horlivost začínají váhat. Nebyla to žádná legrace, stopovat něco, co bylo veliké jako dům a co nemohli vidět, ale co bylo plně zvrhlé krutosti jako d'ábel. Naproti úpatí Strážné hory

stopy opustily cestu a dál byl vidět čerstvý polom a matné skvrny táhnoucí se v širokém pásu vzhůru a značící tak cestu zrůdy na vrchol a zpět.

Armitage vytáhl velmi silný kapesní dalekohled a jal se zkoumat strmé zelené úbočí kopce. Pak podal přístroj Morganovi, který měl ostřejší zrak. Po chvilce hledání Morgan krátce vykřikl a předal dalekohled Earlu Sawyerovi, ukazuje prstem na určité místo ve svahu. Sawyer, neznalý optických pomůcek, chvíli dalekohled nemotorně ohmatával, ale pak se mu s Armitageovou pomocí podařilo zaostřit čočky. Když tak učinil, jeho výkřik byl jen o málo překvapivější než Morganův.

"Pane Bože, tráva a křoví se hýbe! Leze to nahoru - dost pomalu - plazí se to - leze to na vrchol, jenom nebesa vědí proč!"

Jako by ve skupině pátračů začala klíčit semínka paniky. Jedna věc byla pořádat hon na bezejmenné zvíře, ale něco úplně jiného bylo skutečně tu bytost najít. Zaklínadlo může být správné - ale co když ne? Na Armitage začaly pršet otázky a zdálo se, že žádná odpověď nebyla dost uspokojivá. Každý cítil, že je v rukou Přírody a že je hrozně ztracený, mimo dosah veškeré rozumové zkušenosti lidstva.

X.

Nakonec na horu vystupovali jenom tři muži z Arkhamu - starý, bělovousý dr. Armitage, podsaditý, šedivý profesor Rice a mladší a štíhlý dr. Morgan. Po několikerém trpělivém vysvětlování principu zaostřování a použití zanechali dalekohled vyděšenému hloučku vesničanů, kteří zůstali na cestě. Při výstupu je tedy zblízka sledovali ti, na které se dalekohled zrovna dostal. Šli pomalu a Armitageovi museli nejednou pomoci. Vysoko nad lopotící se skupinkou se chvěl široký pruh zeleně, kudy se původce té spouště prodíral rozvázně jako hlemýžď. Bylo už jasné, že pronásledovatelé zkracují náskok.

Curtis Whateley - z nezdegenerované větve - měl dalekohled zrovna ve chvíli, kdy se Arkhamští odklonili od stopy. Řekl shluklým mužům, že se určitě chtějí dostat na vedlejší vrcholek, který se tyčil nad stopou zrovna v místech, kde se podrost právě hýbal. Skutečně se tak stalo a tři muži dosáhli nižšího vrcholu jen malou chvílí poté, kdy se neviditelné strašidlo kolem něj převalilo.

Pak Wesley Corey, který měl dalekohled nyní, zvolal, že Armitage reguluje rozprašovač, který měl Rice, takže se něco určitě stane. Hlouček se neklidně rozvlnil, protože si všichni vzpomněli, že právě rozprašovač má způsobit, že zatím neviditelná stvůra bude na chvíli vidět. Dva tři muži si zakryli oči, ale Curtis Whateley si překotně přiložil dalekohled k očím a zahleděl se k vrcholku. Viděl, že Rice, z pohledu skupiny ve výhodě, neboť byl nad a za neznámou bytostí, měl báječnou šanci rozprášit prach s co největším účinkem.

Ti, co dalekohled neměli, uviděli poblíž vrcholu jenom výtrysk šedého mraku - mraku o velikosti středně velké budovy. Curtis, který přístroj měl jej s pronikavým výkřikem upustil do bahna hlubokého po kotníky. Zapotácel se a byl by se zhroutil, kdyby jej několik mužů nezachytilo. Sotva slyšitelně skučel:

"Ach, ach, velký Bože... tohle... tohle... tohle..."

Všichni se o překot začali vyptávat, ale jenom Henryho Wheelera napadlo zachránit utopený dalekohled a očistit jej. Curtis nemohl ze sebe vypravit kloudné slovo, souvislou větu:

"Větší než stodola... všude se svíjej chapadla... má to tvar jako vejce, ale pořádně velký, tucty noh, co vypadaj jak prasečí rypáky, co se při došlápnutí zavrou... je to celý roztřesený jak sulc, celý z rozkmitanejš chapadel namačkanejš na sebe... všude obrovský vypouklý oči... deset nebo dvanáct tlam nebo chobotů to má nalepenejš po stranách, velký jak komínový roury, a všecko se to hýbe a otevírá a zavírá... celý je to šedivý, jakoby s modrejma a rudejma kruhama.. a Bože na nebesích - nahoře to mělo obličej...!"

Tato poslední vzpomínka byla na ubohého Curtise příliš mnoho, dřív než mohl říci více, zhroutil se. Fred Farr a Sam Hutchins jej odtáhli stranou a položili ho do trávy. Henry Wheeler, celý roztřesený, zamířil zachráněný dalekohled k hoře, aby uviděl co nejvíc. V čočkách rozpoznal tři drobné postavičky, ubírající se co nejrychleji k vrcholu. Viděl jenom je - nic víc. Vtom si všichni povšimli, že z údolí za nimi se rozléhá zcela nepatřičný zvuk, a že ho slyší dokonce i ze Strážné hory. Byl to křik nespočetných lelků a zdálo se, že v jejich pronikavém sboru se ozývá jakési napětí a zlé očekávání.

Pak si vzal dalekohled Earl Sawyer a hlásil, že tři postavičky stojí na hřebenu na úrovni kamenného oltáře, ale dost daleko od něj. Jeden z nich, řekl, jako by rytmicky zdvihal ruce nad hlavu, jakmile se o tom Sawyer zmínil, zazdalo se všem, že slyší z dálky slabý, melodický zvuk, jako by gesta muže doprovázelo hlasité skandování. Podivná silueta na vzdáleném vršku by za jiných okolností vypadala nezvykle a groteskně, ale žádný z pozorovatelů neměl náladu na estetické soudy. "Myslím, že pronáší zaklínadlo," zašeptal Wheeler, který ukořistil dalekohled. Lelkové divoce křičeli v neobvyklém, nepravidelném rytmu, který vůbec nesouzněl s rytmem obřadu, který se nahoře odehrával.

Najednou se zdálo, že slunce přestává svítit, ačkoli na nebi už nebyl žádný mrak. Byl to velice zvláštní jev, všichni si jej zřetelně uvědomili. Pod kopci jako by se převaloval hrom, který podivně splýval s rachotem přicházejícím z nebe. Vysoko zaplál blesk, ale zvědavý hlouček marně pátral po předzvěstech bouře. Nyní už zřetelně slyšeli provolávání Arkhamských a Wheeler dalekohledem viděl, že všichni tři v rytmickém zaklínání zdvihli ruce. Ze vzdáleného statku se ozýval bláznivý štěkot psů.

Denní světlo se dál proměňovalo a hlouček s očekáváním vyhlížel k obzoru. Na burácející kopce se tiskla purpurová temnota, zrozená pouhým spektrálním prohloubením nebeské modře. Pak se znovu zablýsklo, jasněji než předtím, a mužům v hloučku připadalo, že na kamenném oltáři ve výšce zahlédli jakýsi mlžný opar. V té chvíli však nikdo nesáhl po dalekohledu. Nepravidelný tep lelčího křiku pokračoval, a muži z Dunwiche se semkli proti neurčité hrozbě, kterou jako by bylo ovzduší přetíženo.

Bez varování se okolím rozlehl hluboký, chraplavý, zlomený hlas, na který nikdy nezapomene nikdo, kdo jej slyšel.

Nevyšel z lidského hrdla, neboť orgány člověka by se nepropůjčily takové akustické zvrácenosti. Dalo by se říci, že vychází odněkud z propasti, zároveň se však ozýval od kamenného oltáře na vrcholu. Je vlastně nepřesné říkat tomu hlas, neboť jeho přízračné, hlubší než basové zabarvení působilo spíše na sídlo vědomí a strachu než na sluch, přesto jej nazveme hlasem, protože měl nepochybně tuto formu, i když nezřetelně artikulovaným slovům nebylo rozumět.

Slova se rozléhala stejně hlasitě jako rachot a hrom, ale nebylo vidět, kdo je vyslovuje. A protože ve světě neviditelných bytostí fantazie nabízí nejdivočejší představy, hlouček u paty kopce se k sobě přitiskl ještě úžeji, jakoby v očekávání úderu.

"Ygnaiih... ygnaiih... thflthkh'ngha... Yog-Sothoth...", táhl se prostorem skřek. "Ybthnk... h'ehye-n'grkdl'h..."

Zdálo se, že zvukový impuls na tomto místě zakolísal, jako by kdosi podstupoval strašný duševní zápas. Henry Wheeler přiložil dalekohled k očím, na kopci však uviděl jen tři postavy, jak všechny divoce mávají rukama v podivných gestech, jako by se jejich zařikání blížilo k vyvrcholení. Ze kterých černých studní hrůzy, ze kterých neprobádaných proudů mimoprostorového vědomí nebo tajného, prastarého dědictví vycházel ten napůl artikulovaný hromový chropot? Teď zazněl s novou silou, jak se vzepjal v konečném a úplném záchvatu zuřivosti.

"Eh-ya-ya-ya-yahaah - e'yayayayaaaa... ngh'aaa... ngh'aaa... h'yuh... h'yun... POMOC!... OCH - O-O-OTČE! OTČE! YOG-SOTHOTH!..."

Ale to bylo vše. Zsinalá skupinka pod kopcem, stále se potácející pod dojmem těch nepochybně anglických slabik, které vyšly zastřeně a s lomozem z prázdnoty vedle kamenného oltáře, už nikdy nic podobného neslyšela. Při tom hrozném zvolání však všichni vyskočili, neboť se zdálo, že okolní kopce puknou, ohlušující, kataklyzmatické burácení se ozývalo z hloubi země i z nebe. Z purpurového zenitu vyšlehl blesk a udeřil do kamenného oltáře, z kopce se do kraje rozlila vlna neviditelné síly a nepopsatelného puchu. Stromy, tráva a křoví se zmítaly pod čísi zuřivostí a vyděšený hlouček u paty kopce, zeslabený vražedným puchem, který hrozil, že všechny zadusí, to málem porazilo. V dálce vyli psi, tráva a všechna zeleň zvadla a chorobně šedivěla a žloutla, na poli a v lese byla rozeseta těla mrtvých lelků.

Puch se brzy vytratil, ale rostliny se už nikdy nevzpamatovaly. Dodneška jako by bylo na tamějším porostu kolem toho strašidelného kopce cosi divného a zkaženého. Curtis Whateley právě přicházel k sobě, když Arkhamští zvolna sestupovali z hory, zaliti zářivým a čistým slunečním světlem. Byli vážní a nemluvní, hluboce zasaženi právě prožitým otřesem a představami o daleko horších věcech než těch, které domorodce vystrašily tak, až se roztrásl. V odpověď na zmatené otázky ti tři jenom potřásli hlavami a potvrdili to nejdůležitější.

"Ta věc je navždycky pryč," řekl Armitage. "Rozdělila se na části, ze kterých byla stvořena, a už nikdy nemůže ožít. V normálním světě nemohla existovat. Jenom její malá část byla stvořena z hmoty v našem smyslu. Byla podobná svému otci - a většina se vrátila k němu, do jeho království nebo jiného rozměru, který je mimo náš hmotný svět. Z těch nejtemnějších hlubin by ji dokázaly přivolat na chvíli zpět na zdejší kopce jen ty nejproklatější obřady a lidské rouhání."

Nastal okamžik ticha a v té odmlce se zase začaly sbírat rozsypané smysly ubohého Curtise Whateleyho. Se záupněním vložil hlavu do dlaní. Zdálo se, že paměť mu navazuje přesně v tom místě, kde ho opustila, a hrozný pohled, který jej zlomil, mu znovu vytanul před očima.

"Ach, ach, můj Bože, ono to má obličej - nahoře to má obličej... ten obličej s červenýma očima a kudrnatejma bílejma vlasama, bez brady, jako měli Whateleyovi... Byla to chobotnice, stonožka, něco jako pavouk, ale mělo to nahoře lidský obličej, a vypadal, jako by patřil těm čarodějníkům Whateleyům, akorát že byl daleko, daleko větší..."

Vyčerpán zmlkl. Všichni domorodci na něj zmateně zírali, ale nestačili si tu hrůzu uvědomit. Jenom starý Zebulon Whateley, který si pamatoval některé věci starších dob, o kterých zatím mlčel, promluvil.

"Před patnácti rokama," pronesl, "sem slyšel starýho Whateleyho, jak řek, že přijde den, kdy uslyšíme Lavinino děcko volat otcovo méno z vršku Strážný hory..."

Joe Osborn mu skočil do řeči, aby se znovu zeptal Arkhamských:

"Co to ale bylo, a jak to ten mladý čaroděj Whateley přivolal?"

Armitage pečlivě volil slova.

"Bylo to - nu, z větší části to byla síla, která nepatří do našeho vesmíru, síla, jejíž účinek, růst a projevy se řídí podle jiných zákonů, než jsou ty naše přírodní. Nesmíme je nikdy přivolávat na Zemi, bylo by to rouhání, o jaké se snaží jenom velice zlí lidé a zvrácené kultury. Ve Wilburu Whateleyovi to bylo taky - a bylo toho dost, aby se z něj stala zlá a předčasně vyspělá zrůda a aby se jeho umírání stalo tou nejodpornější podívanou. Ten jeho prokletý deník spálím, a lidí, jestli máte rozum, vyhodíte tady ten kamenný oltář do vzduchu a strháte všechny ty kamenné kruhy na všech ostatních kopcích. Takové věci totiž přitahují bytosti, o jaké se Whateleyovi zajímali - bytosti, které skutečně chtěly vyhubit lidstvo a Zemi odtáhnout bůhví kam a bůhví proč.

Ale abych se vrátil k té věci - Whateleyovi ji vychovávali pro budoucí úkoly. Rychle to rostlo, ze stejného důvodu jako rostl Wilbur - Wilbura to však překonalo, protože to mělo v sobě víc toho cizího. Nelze se ptát, jak to Wilbur přivolal. Nepřivolal to. Byl to jeho bratr, narozený jako dvojče, byl však svému otci více podoben."